8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo Cena 400 lir Leto XXXVII. Št. 171 (10.993) TRST, torek, 21. julija 1981

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

VRH V OTTAWI POTEKA V ZNAMENJU REAGANOVE NEPOPUSTLJIVOSTI

Združene države ne bodo odstopile od politike visokih obrestnih mer

Boj proti inflaciji ostaja prva skrb Bele hiše, pa čeprav je to proti interesom evropskih zaveznikov - Poseg Spadolinija - Zunanji ministri o libanonski krizi in položaju v Afganistanu

OTTAWA — Včeraj zjutraj se je uradno pričel sestanek državnih in vladnih poglavarjev sedmih najbolj industrializiranih držav zahoda (ZDA, ZRN, Japonska, Francija, Velika Britanija, Italija in Kanada). Spremljajo jih zunanji ministri in ministri za gospodarstvo, saj je na dnevnem redu predvsem razprava o gospodarskih vprašanjih, predvsem o inflaciji. Do nedelje so bila na vrsti številna dvostranska srečanja, katerih namen je bil določiti smernice v katerih naj bi potekalo plenarno srečanje. Pri tem je treba še zlasti omeniti sestanek med ameriškim predsednikom Reaganom ter francoskim predsednikom Mitterrandom ter med šefom Bele hiše in zahodnonemškim kancelerjem Schmidtom.

Oba evropska predstavnika sta Reaganu predočila negodovanje zahodne Evrope spričo restrektivne monetarne politike ZDA, ki s svojimi visokimi obrestnimi merami povzročajo odliv kapitalov iz zahodne Evrope. Glede tega vprašanja je Reagan bil popolnoma gluh, dvostranski pogovori med njimi in Mitterrandom ter med njim in Schmidtom pa so bili v znamenju popolnega soglasja, kar zadeva vprašanje varnosti zahodnega sveta.

V Ottawi nihče ne goji velikih upov v uspeh sedanjega srečanja. Vsi so se sprijaznili z dejstvom, da bo sklepni komunike, ki bi ga morali objaviti danes in ki je baje že dalj časa v pripravljanju samo omenil vprašanja, in probleme, ki tarejo zahodne države in predvsem Evropo, vendar ne bo nakazal nobenega izhoda iz krize. Komunike bo prepustil vse dobri volji udeležencev, ki naj v bližnji bodočnosti premostijo medsebojna nasprotja. Glede visokih ameriških obresti je vprašanje že zaprto, saj je predsednik Reagan jasno povedal Schmidtu in Mitterrandu, da ZDA nimajo za sedaj nobenega namena, da bi jih znižale. Visoke obrestne mere so ena bistvenih komponent ameriške politike proti inflaciji in se torej Evropa mora s tem dejstvom sprijazniti. V daljši perspektivi pa bi ta politika, je menil Reagan, morala pomagati tudi Evropi, da se reši iz krize. Pičli učinkovitosti evropskih pritiskov na ZDA je seveda prispevala tudi razdvojenost v vrstah evropskih partnerjev. Samo Mitterrand je bil v pogovoru s šefom Bele hiše odločen. Schmidt je sicer protestiral, kaže pa, da tudi sam verjame, da bo ameriška denarna politika slej ko prej koristila tudi Evropi. Velika Britanija je skoraj v celoti osvojila Reaganovo stališče in v tem smislu je treba tolmačiti včerajšnji poseg Thatcherjeve.

Predstavniki sedmih najbolj industrializiranih držav zahoda so se potem posvetili manj zahtevnim vprašanjem ter zahtevali od predsednika japonske vlade Suzukija, naj Japonska končno omeji svoj trgovinski ekspansionizem in naj omogoči uvoz evropskih proizvodov ne samo na svoje ozemlje temveč tudi v države v razvoju. Predočili so mu dejstvo, da je trgovinski primanjkljaj EGS z Japonsko dosegel že 10 milijard dolarjev, kar je nevzdržno. Predsednik japonske vlade je obljubil, da bo vprašanje rešeno čez nekaj tednov, vendar pa gospodarski izvedenci v Ottawi poudarjajo, da mu ne kaže verjeti.

Včeraj je spregovoril tudi predsednik italijanske vlade Spadolini, ki je poudaril, da se velike industrijske družbe morajo zavedati dejstva, da sleherni ukrep na področju denarne politike vpliva tudi na gospodarstvo šibkejših partnerjev. V tem okviru je poudaril, da se ameriška politika visokih obrestnih mer negativno odraža v naraščanju inflacije v Italiji, kar je predvsem odvisno od naraščanja izdatkov za dobavo petroleja. Spadolini je tudi orisal italijanska prizadevanja za boj proti inflaciji in še zlasti poskus, da bi s sporazumom med sindikalnimi organizacijami in organizacijami podjetnikov določili najvišjo inflacijsko stopnjo, preko katere ne bi smeli iti.

Spadolini se je včeraj sestal tudi z zahononemškim kancelerjem Schmidtom, s katerim je govoril o vojaškem ravnovesju v Evropi ter o potrebi po obnovitvi pogajanj med zahodno Evropo in Sovjetsko zvezo. Govor je bil tudi o položaju na Poljskem, v Afganistanu in na Bližnjem vzhodu.

Predsednik vlade Spadolini ob srečanju s šefom Bele hiše (AP)

Ob robu srečanja na vrhu je bil tudi sestanek zunanjih ministrov, na katerem so govorili o dramatičnem položaju v Libanonu. Ameriški državni tajnik Haig je poročal o prizadevanjih posebnega odposlanca ZDA Habiba ter o naporih ZDA, da bi dosegli premirje. Zunanji ministeri so govorili tudi o položaju v Afganistanu in še zlasti o nedavnem potovanju britanskega zunanjega ministra lorda Carringtona v Moskvo, kjer je tamkajšnjim voditeljem orisal zahodno evropski načrt za rešitev afganistanske krize. Tako lord Carrington kot italijanski zunanji minister Emilio Colombo sta bila mnenja, da bo treba še nekaj časa čakati preden pride do sklicanja konference, ki jo je Evropa predlagala.

O vrhu sedmerice piše tudi včerajšnja Pravda, ki obtožuje Reaganovo administracijo, da hočejo izkoristiti sedanji vrh, zato da bi vsilila svojim zaveznikom protisovjetsko politiko. Gre za sedmo tovrstno srečanje, pravi Pravda, ki ga, kot prejšnja označujejo nepremostljiva nasprotovanja gospodarskega in političnega značaja.

BEOGRAD — Prvih pet mesecev letošnjega leta bo ostalo v analih poslovanja jugoslovanske tekstilne industrije zapisano z zlatimi črkami. Po lanskoletnem izvozu v višini 730 milijonov dolarjev, kar so na nedavni seji izvršnega odbora te industrijske veje ocenili za zelo ugodno, se je od januarja do junija letos vrednost izvoza povečala v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 65 odstotkov.

OB TOPNIŠKEM OGNJU IN OBSTRELJEVANJU Z RAKETAMI

Spopadi v Libanonu preraščajo v vojno

Palestinci odbili poskus izkrcanja - V Tunisu zasedanje Arabskega sveta za obrambo

BEJRUT — Predsednik PLO Jaser Arafat je izjavil, da je v teku že devet dni «palestinsko - izraelska vojna. V prvih dneh bombnih napadov so Palestinci ostali hladnokrvni, toda sedaj se ne morejo več obvladati».

Po mnenju mnogih opazovalcev se dogodki na Bližnjem vzhodu nevarno razvijajo. Izrael se menda pripravlja na vojno, ki pa bi bila po obsegu razsežnejša kot tista l. 1978, ko je izraelska vojska vdrla v južni Libanon do reke Litani. Nevarnost širjenja vojnega spopada je danes še večja. Nekatere arabske države so sicer pripravljene pomagati Libanonu in Palestincem le na materialni ravni, toda druge, kot na primer Sirija, tudi z orožjem.

Včerajšnji dan je bil spet priča številnim napadom. Ponoči so se izraelske enote skušale izkrcati s čolni na obali južno od Saide (Sidon). Izraelci pravijo, da so zadali Palestincem hude izgube in da je bilo ranjenih 6 njihovih vojakov (po neki drugi vesti naj bi bil ubit neki častnik). Palestinci trdijo, da so odbili napad z morja in tudi zračni desant helikopterjev.

V jutranjih urah je izraelsko letalstvo bombardiralo trdnjavo Beauford. V popoldanskih urah so se napadi ponovili tudi na drugih področjih južnega Libanona.

Palestinski borci so v jutranjih urah obstreljevali z raketami področje pri Safadu kakih 5 km severno od Genezaretskega jezera (Galilejsko morje). Neka ženska je bila ubita, več oseb pa je bilo ranjenih.

Zaradi izraelskih napadov so prekinjene prometne žile med Bejrutom in južnim Libanonom. V Bejrutu samem obstoja nevarnost epidemij, ker so pod ruševinami področja Fahamí in arabskega vseučilišča še številna trupla. Libanonska vlada je nemočna ter se je že dvakrat obrnila na generalnega tajnika OZN Waldheima. Prihodnjo sredo se bodo v Tunisu sestali predstavniki Arabske lige, ali točneje «Arabskega sveta za obrambo».

Posebni poslanec predsednika Reagana Philip Habib čaka v Tel Avivu na privolitev izraelske vlade na njegove pogovore z bejrutsko vlado nakar bo odpotoval v libanonsko glavno mesto. Kitajski tisk ostro obsoja izraelske napade ter poziva vse države, ki jim je kaj do pravice, da napravijo konec izraelskim zločinskim pobudam.

STANJE NA SEVERNEM IRSKEM

Neuspeh mirovne misije Rdečega križa

LONDON — Člani misije mednarodnega Rdečega križa, ki so pred dnevi dospeli na Severno Irsko, da bi skušali doseči sporazum med zaporniki irske republikanske armade in britansko vlado, so morali včeraj priznati svoj neuspeh.

Švicarjem Frank Schmidtu, Philippu D'Hauteyvilu in Remiju Russbachu ni uspelo spraviti za isto pogajalno mizo trdožive severnoirske separatiste in trmasto Margaret Thatcher, ki vztraja pri svoji nepopustljivosti. Da bi prenehali serijo gladovnih stavk, so jetniki IRA izrecno zahtevali skupne pogovore s predstavniki londonske vlade. Nasprotno pa so britanske oblasti pred pričetkom kakršnihkoli pogajanj zahtevale prekinitev vseh osmih gladovnih stavk, ki še potekajo v belfaškem zaporu Maze. Šlo je v bistvu za izredno formalni «kdo bo koga ponižal», ki priča o tem, da sta bili obe strani le malo zainteresirani za pogajanja.

Medtem pa vsak čas pričakujejo smrt Kierana Dohertyja in Kevina Lyncha.

Dohertyjeva usoda visi kot Damoklejev meč tudi nad sosednjo dublinsko vlado. Mladi član IRA je bil namreč pred nedavnim izvoljen v irski parlament in tamkajšnje prebivalstvo z velikim negodovanjem spremlja pasivnost svoje vlade, katero obtožujejo, da ni dovolj odločno posredovala pri britanskih oblasteh v obrambo svojega parlamentarca. V soboto je na primer kakih dvajset tisoč demonstrantov poskušalo napasti britansko veleposlaništvo v Dublinu.

Da bi vsaj delno ublažil nasprotovanje večine svojih državljanov pa je sinoči premier irske vlade Fitzgerald napovedal, da utegne odpoklicati svojega londonskega veleposlanika, če bo Doherty umrl.

Zgodovinski dan

22. julij, dan, ko je pred štiridesetimi leti v neposredni bližini Ljubljane počila prva partizanska puška, slavi slovenski narod za Dan vstaje proti zasužnjevalcem svoje domovine. Dejansko pa se je vstaja začela že prej, s trenutkom, ko je prvi okupatorski vojak prestopil meje takratne Jugoslavije, in če smo zgodovinsko točni, že takrat, ko je Komunistična partija Slovenije kot najnaprednejša organizirana sila, sredi nezadržnega pohoda hitlerjevskih hord po Evropi, v ilegali pripravljala svoje kadre in množice na zgodovinsko preizkušnjo, ki jo je nezadržno napovedal tok svetovnega dogajanja.

Bliskovit razvoj dogodkov pred štiridesetimi leti je znan:

6. april — Koncentričen napad Hitlerjeve Nemčije, Mussolinijeve Italije, Hortyjeve Madžarske in Bolgarije kralja Borisa na Jugoslavijo in njen žalosten razpad z razkosanjem Slovenije med Nemčijo, Italijo in Madžarsko;

Že nekaj dni nato poziv Komunistične partije Slovenije na združitev v enotno fronto za boj proti okupatorjem;

27. april — Ustanovitev Protiimperialistične fronte slovenskega naroda v Vidmarjevem stanovanju v Ljubljani z objavo programa neizprosnega boja za svobodo s takojšnjim začetkom mobilizacije množic za upor;

22. junij — Napad Hitlerjeve Nemčije na Sovjetsko zvezo in istega dne preimenovanje Protiimperialistične fronte v Osvobodilno fronto slovenskega naroda ter ustanovitev Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet;

16. julij — Odločitev Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, da se v Sloveniji prične oboroženo upor proti okupatorjem 22. julija;

22. julij — V zasedi pod Šmarno goro poči prva partizanska puška na okupatorjevega sodelavca in izdajalca.

Do konca leta 1941 deluje v Sloveniji že 38 partizanskih čet, 6 partizanskih skupin in 8 bataljonov z več kot 2500 borci.

Dejanja, ki so se v očeh omahovalcev in skeptikov, pa tudi nekaterih poštenih rodoljubov, zdela za mali slovenski narod sredi zasužnjene Evrope samomorilna, so se z razvojem narodnoosvobodilnega gibanja in oboroženega boja ter vzporednim nastajanjem nove ljudske oblasti, vse bolj potrjevala kot zgodovinsko utemeljen in dalekoviden epohalen podvig, ki mu v morečem vzdušju okupirane Evrope ni bilo primere. Slovenski narod je skupno z ostalimi jugoslovanskimi narodi pod Titovim vodstvom v naslednjih štirih letih s svojim bojem, s svojim nepopisnim požrtvovanjem, s pripravljenostjo na žrtve, z neizmernim junaštvom svojih ljudi, izpisal najbolj svetle strani v svoji zgodovini.

Primorski Slovenci smo bili zavesten del tega boja, ki je za nas pomenil nadaljevanje odpora proti fašizmu med dvema vojnama, vendar pa zdaj prvič z jasno perspektivo končne osvoboditve in združitve v skupni domovini. Pogoji za vstajo pri nas leta 1941 še niso bili zreli zaradi specifičnih razmer, toda kljub temu smo tudi na Primorskem že na jesen istega leta imeli prve oborožene skupine, že v poznem poletju istega leta smo imeli v samem Trstu in Gorici in na podeželju prve zametke Osvobodilne fronte, še pred kapitulacijo Italije prve bataljone in brigade, da bi v septembru 1943 vsa Primorska zažarela v vstaji, ki je zajela takorekoč vsakega slovenskega človeka od otroka do starca in potegnila za seboj v skupen boj tudi italijanske delovne množice. Podobno je bilo na Koroškem in v manjši meri v Prekmurju tja na porabsko stran. Prvič je vsa slovenska zemlja prek takratnih kriviční meja živela isti boj za iste cilje in prvič v zgodovini je skupno slavila zmago in osvoboditev.

Štirideset let poteka od tistega prvega partizanskega strela. V tem razdobju, ki v zgodovinskih razsežnostih časa ne pomeni mnogo, ki pa pomeni ogromno za generacije, ki so to razdobje živele in ga živijo, je slovenski narod v novi enakopravni skupnosti jugoslovanskih narodov dosegel nesluten razvoj na vseh področjih življenja. Dosegel je lastno državnost, ustvaril si je v njej družbeni sistem, ki mu je omogočil sprostitev vseh ustvarjalnih sil, ustvaril si je temelje za socialno pravično družbo in dosegel ekonomsko blagostanje, ki ga nikoli prej ni poznal. Kot zavestni in ustavno zadolženi soustvarjalec politike, je na novih temeljih začel graditi in razvijati odnose med ljudmi, iz širokih demokratičnih vidikov je začel urejati odnose do narodnosti v svojih mejah in se aktivno angažirati za usodo tistih delov svojega narodnega telesa, ki so kljub zmagovitemu narodnoosvobodilnemu boju ostali izven njegovih državnih meja.

Vse to ni bilo doseženo brez žrtev, brez samoodpovedovanja, brez premagovanja odporov in objektivnih težav. Vse to so rezultati sposobnosti obvladovanja živega procesa družbenega presnavljanja, ki mora skozi sprotna preverjanja in korekture družbenega sistema, ki mora skozi razvoj miselnosti ljudi, ki se mora spopadati z lastnimi slabostmi in jih premagovati, ki mora računati tudi s sovražno dejavnostjo od zunaj, ki se mora — v svetu vedno večje soodvisnosti in integriranja — spopadati s političnimi in gospodarskimi krizami svetovnih razsežnosti. Toda prav ta sposobnost je obenem jamstvo, da bo naš matični narod, v sklopu jugoslovanske državne skupnosti, sposoben premagati tudi sedanje težave.

Ko tudi mi, Slovenci v zamejstvu, skupno z matičnim narodom proslavljamo 40-letnico Dneva vstaje, izražamo s tem ne le našo vero v nadaljnjo zmagovito pot njegove rasti, ne le zaupanje v njegovo sposobnost obvladovanja vsakršnih težav, pač pa tudi zvestobo idealom, ki so navdihovali prve upornike pred štiridesetimi leti in vse, ki so jim sledili na bojno pot, zavedajoč se, da nas ta zvestoba zavezuje tudi zelo konkretno s tem, da smo živa, tvorna, narodnostno in politično osveščena skupnost, ki se zaveda, da boja za lastne narodnostne pravice ni mogoče ločevati od življenja matice, od boja za splošni demokratični razvoj v državi, v kateri živi, za sožitje in sodelovanje ob meji, za prijateljstvo med narodi.

Naša hvaležna misel naj gre ob štiridesetletnici prvega strela iz partizanske puške vsem, ki so v uporu padli, da bi preživeli uživali svobodno pravičnost in mir. **(jk)**

Danes v Ljubljani osrednja proslava 40-letnice vstaje

LJUBLJANA — Glavno mesto Slovenije bo danes v prazničnem vzdušju sprejelo več deset tisoč uslužbencev osrednje proslave 40-letnice Dneva vstaje slovenskega naroda, ki se praznuje 22. julija na dan, ko je počila prva partizanska puška. Proslava bo drevi ob 20. uri (po jug. času) na Trgu revolucije. Slavnostni govornik bo predsednik predsedstva Jugoslavije Sergej Kraigher, ki bo odkril spomenik revolucionarju Edvardu Kardelju.

Proslave se bodo množično udeležili tudi zamejski Slovenci iz Italije in Avstrije.

Pred osrednjo proslavo bodo na svečani seji republiškega odbora Zveze združenj borcev NOB podelili letošnja priznanja Dneva vstaje slovenskega naroda.

ZARADI IZVAŽANJA KAPITALA V TUJINO

Zaporna kazen in 16 milijard globe za milanskega finančnika Calvija

Obsojeni še trije njegovi sodelavci - Za vseh izpustitev na začasno svobodo

MILAN — Štiri leta zapora in 16 milijard in pol lir globe za Roberta Calvija, 3 leta zapora in 8 milijard lir globe za Antonija Tonella, 2 leti in pol zapora in 6 milijard globe za Giuseppa Zanona ter leto in 10 mesecev zapora in pet milijard in pol globe za Giorgia Capugija. Tako se je sinoči po devetih urah posveta izrekel sodni zbor na procesu proti desetim velikim italijanskim finančnikom, obtoženih nedovoljenega izvoza kapitalov. Ostalih šest obtožencev so sodniki oprostili sicer pa so tudi vse štiri obsojene zaradi pomilostitve dveh let kazni, ki je med tem stopila v veljavo že na začasni svobodi.

«Primer Calvi» je izbruhnil 20. maja letos, ko so finančni strežniki aretirali Roberta Calvija in njegove sodelavce. Sodniki so jih obtožili nedovoljenega izvoza kapitala, do katerega naj bi prišlo med leti 1973 in 1975, ko naj bi Calvi prodal delnice zavarovalnice Toro švicarskim finančnim družbam, od katerih so domnevali, da so bile povezane z italijansko družbo Centrale finanziaria, ki ji predseduje Calvi, ter da je nato odkupil iste delnice po ceni, ki je bila mnogo višja od kvotacije delnic na borzi. Na ta način naj bi Calvi izvozil 28 milijard lir.

Podobno operacijo naj bi bili izvedli tudi z banko Credito Varesino. Ta banka je prodala švicarskim družbam 900 tisoč delnic in Centrale finanziaria je te delnice odkupila za 2 milijardi in pol več.

Calvijevi zagovorniki so ves čas trdili, da švicarske družbe niso bile vezane na Calvija, ampak da je šlo pač za povsem običajno kreditno operacijo. Vendar sodniki tej verziji očitno niso verjeli. Morda tudi zato ne, ker je ti dve operaciji zabeležil tudi častitljivi mojster framasonske lože P2 Licio Gelli in so te beležke odkrili milanski sodniki. Seveda pa proces ni razkril vloge, ki bi jo lahko imel Gelli pri teh operacijah. Ugotovili so le, da je Gelli užival popolno zaupanje Roberta Calvija in ene največjih predstavnic italijanskega finančnega sveta Anne Bonomi. Dokaz za to naj bi bilo tudi dejstvo, da so med Gellijevimi dokumenti našli tudi pogodbo, ki sta jo podpisala Calvi in Bonomijeva.

O včerajšnji razsodbi sta tako državni tožilec kot državni pravobranilec izrekla pozitivno mnenje. Res je kazen, ki so jo naložili štirim obsojencem še kar visoka; gre pa pripomniti, da je Roberto Calvi, kljub temu, da je državo prikrajšal za težke milijarde, po dveh mesecih zapora zopet na svobodi.

KONČAN IZREDNI KONGRES POLJSKE ZDRUŽENE DELAVSKE PARTIJE

Kania: Socializem braniti tako kot branimo neodvisnost Poljske

Državno in partijsko vodstvo pred novimi težavami: že za četrtek napovedane stavke - Hladno in odmaknjeno zadržanje Moskve

VARŠAVA — Sekretar poljske partije Stanislaw Kania je, ko je včeraj popoldne zaključil izredni kongres PZDP, izrazil prepričanje, da bo socializem zmagal v vsaki deželi, vendar pa bo vsaka izmed njih prišla do te zmage po svoji poti. Danes začenjamo pisati nove strani naše zgodovine, je dejal Kania in poudaril, da je izredni kongres opravil dobro delo za partijo in deželo. Po besedah Stanislawa Kanie je prišla do izraza obsodba mehanizmov in napak, ki so pripeljale deželo v krizo. Delavskemu razredu, celotnemu ljudstvu in Poljski lahko rečemo, da smo potek kongresa vodili po poti graditve trajnih zagotovil za neodvisnost domovine in za čvrsto povezanost s socializmom ter za prevladovanje krize.

Kania je tudi dejal, da morajo socializem braniti tako, kot branijo neodvisnost Poljske. Pod to parolo, katere besede so bile izpisane z velikimi črkami prek celotne kongresne dvorane, se je odvijal in končal izredni kongres PZDP.

Pomen kongresa bo ocenila zgodovina, je nadaljeval Kania. V tem trenutku lahko rečemo le, da je deloval z veliko odgovornostjo. Izrazil je veliko pripravljenost potrditi zagotovila, da se kriza v deželi ne bo več ponovila. Potrdil je krizne izvore in nakazal možnosti, kako jih prevladati. Prav tako je tudi potrdil na kakšnih temeljih je potrebno v bodoče graditi odnose v deželi.

Po besedah Stanislawa Kanie so v novem CK v večini delavci in kmetje. «To je delavsko-kmečki centralni komite. Nekateri pravijo, da je to tudi delavsko-kmečki-vojaški komite. Sestavljajo ga tudi tovariši v uniformah, ki jih je tokrat več kot kdajkoli v zgodovini. Vse to potrjuje prepričanost, da sta v našem težkem položaju idejna in bojna pripravljenost naših oboroženih sil veliki vrednoti na liniji obrambe neodvisnosti Poljske in na liniji obrambe socializma», je poudaril Kania.

Realni socializem ni in nikoli ne bo idealen. Ta socializem ne more biti absolutno idealen. Idealni socializem počiva v stalnem boju v načelih in bodoči rodovi bodo le na teh temeljih lahko ohranili pridobljene vrednote in menjali družbo, je končal govor Stanislav Kania.

Kongres se je torej končal z zmago umerjenega krila poljske partije, ki ga vodi Kania. To pa še ne pomeni, da je Poljska premostila velike notranje težave. Že v prihodnjih dneh se bo morala namreč vlada spoprijeti s sindikalnimi vprašanji, saj je za četrtek napovedana stavka pristaniščnikov, za petek pa ponovna stavka uslužbencev letalske družbe LOT.

Jasno je, da tak potek partijskega kongresa v Varšavi ni prijal Sovjetski zvezi. Moskovske reakcije so bile mladne in marsikdaj tudi nekorektne, ali vsaj povsem neobičajne. To velja tako za besedilo brzojavke, s katero je Brežnjev čestital Kanii za izvolitev za prvega sekretarja PZDP. Brzojavka se začenja z nazivom «spoštovani tovariš», namesto običajnega naziva «dragi tovariš» in ne vsebuje nobene od običajnih hval, ki so značilne za čestitke s Kremlja. Pač pa je Brežnjev izkoristil priložnost, da je Kanio opozoril, da se bo moralo tudi v bodoče «bratsko prijateljstvo» med obema partijama razvijati «na osnovi marksistično-leninističnih načel in socialističnega internacionalizma.» Sicer pa je moskovski tisk malo poročal o poteku kongresa: omejeval se je na navajanje posegov delegatov v zvezi s prijateljstvom do Sovjetske zveze in sploh ni poročal o izključitvi Gierekа iz partije in niti o uvedbi tajnih volitev novega partijskega vodstva.

Reagan in Schmidt pred včerajšnjim srečanjem na vrhu (AP)

ZAČEL SE JE PROCES PROTI PAPEŽEVEMU ATENTATORJU

Ali Agca sodnikom: «Ne priznavam tega sodišča»

RIM — «Ne priznavam tega sodišča». «Soditi mi morajo v Vatikanu». «Italija ne spoštuje mednarodnega prava». «V zaporu so me mučili». To so nekateri izmed najbolj značilnih stavkov, ki jih je papežev atentator, Turk Ali Agca, izrekel med svojim kratkim samozagovorom na procesu, ki se je pričel včeraj pred rimskimi porotnimi sodniki. Takoj zatem je Agca dejal, da ne namerava odgovarjati na vprašanja sodnikov in da je zanj proces dejansko končan.

Več kot dvesto novinarjev iz vsega sveta in na desetine fotoreporterjev, ki so pričakovali marsikatero pomembno pričevanje, je ostalo povsem razočaranih. Zmanjkal je osrednji protagonist, za katerega skoraj ni dvomov, da bo vztrajno molčal in prikrival marsikatero pomembno dejstvo. Sodniki se bodo morali le sprijazniti s tem, da je Agca res streljal na papeža, ozadje afere, mandatarji in druge podpore, katerih je bil Turk deležen, bodo še dalje skrivnost. To pa je tudi kar pravzaprav želi «mednarodni terorist», med katere se Agca sam prišteva, kateremu res ni do tega, da bi dokazal svojo nedolžnost

Papežev atentator Ali Agca (na sliki z brado) je razočaral številne novinarje, ki so pričakovali, da bo končno osvetlil ozadje atentata. Sicer pa je mladi Turk spremljal včerajšnji prvi dan procesa dokaj ravnodušno, saj je bil v domovini že itak obsojen na smrt zaradi umora nekega novinarja (Telefoto AP)

NA SINOČNJI REDNI SEJI SKUPŠČINE

Pokrajinski odbor LpT je predložil proračun za letošnje finančno leto

Po predvidevanjih bo glasovanje, izid katerega je že določen, na petkovi seji

Središče krajevnega političnega dogajanja se je včeraj preselilo s tržaške občine na pokrajino; na sinočnji seji skupščine je namreč manjšinski odbor Liste za Trst predstavil proračun za finančno leto 1981. O njem bo pokrajinski svet glasoval po vsej verjetnosti že na petkovi seji, sestal pa se bo tudi jutri in v četrtek; vsekakor pa se mora pokrajinski svet izreči o politično - programskih predlogih listarskega odbora pred soboto 25., ko bo zapadel rok, ki ga je določil pokrajinski nadzorni odbor za odobritev proračuna. Po odločitvi LpT, ki ne namerava sodelovati z nikomer in potem ko je tudi neposredno sodelovanje med ostalima dvema številčno najmočnejšima strankama, to je KD in KPI, v sedanjem trenutku zaradi križanih vetov nemogoče, je usoda pokrajinskega proračuna že določena: skupščina ga bo zavrnila, za njegovo odobritev pa bo predsednik nadzornega odbora imenoval komisarja «ad actum», prefekt pa pozneje komisarja «ad acta», ki bo razpustil skupščino in sklical nove volitve.

Političnо poročilo k proračunskemu dokumentu je podal predsednik Ventura, ki je uvodoma orisal tisto verižno reakcijo, ki je sledila izstopu KPI iz prejšnje koalicije in se zaključila z izvolitvijo manjšinskega odbora LpT. Predlog o uravnovešenih upravah je Ventura označil kot nekoristnega, škodljivega in dvoumnega; zato je LpT dala svoj predlog, ko je glasovala za po enega predstavnika ostalih političnih sil; s tem v zvezi je dejal, da ta formula za rešitev mesta ni bila sprejeta zaradi volje drugih ter da KD in KPI še nista pripravljeni sodelovati z listo. Obširneje je govoril o treh programskih točkah liste, brez katerih je ni sploh mogoče pojmovati in nato podal pregledno poročilo o posameznih sektorjih, v katere posega pokrajinska uprava. Najprej je govoril o prispevkih, ki jih lahko nudi pokrajina za razvoj krajevnega gospodarstva in nato poročal o vprašanju osebja, uradov in služb, kar je treba vsekakor preurediti. Poročal je za tem o javnih delih, o kmetijstvu, športu in prostem času; peto poglavje njegovega poročila je bilo posvečeno dobrinam okolja in ekologiji, za kar je bilo ustanovljeno posebno odborništvo šesto pa izobraževanju, kulturi in mladinski problematiki.

Sedmo poglavje predsednikovega poročila je bilo posvečeno vprašanju slovenske narodnostne skupnosti: svoje misli o tem vprašanju je LpT že večkrat izrazila, je dejal Ventura in pristavil, da je treba z njim v zvezi do konca izvajati ustavna določila; po njegovem mnenju je izvajanje teh določil predvideno v Gruber Bencovem zakonskem osnutku, ki predvideva tudi zaščito drugih manjšin in narodnostnih skupnosti. Izrazil je prepričanje, da stara nerazumevanja bo moč premostiti le z večjim medsebojnim poznanjem, zaradi česar bo treba napeti vse sile in doseči ta cilj; pristavil je še, da bo italijanska večina skušala do konca narediti svojo dolžnost in to poglavje zaključil z ugotovitvijo, da bo mogoče mesto rešiti samo z združenimi silami.

Svoje politično poročilo o programskem dokumentu je sklenil s poglavjem o socialnih in psihiatričnih vprašanjih ter pristavil, da je pokrajinski odbor sestavil proračunski dokument s trdno voljo in s prepričanjem, da bo z njim koristil splošnim interesom mesta.

Predsednikovemu poročilu so sledila še druga poročila odbornikov: finančnega je podal odbornik za proračun Bonat (proračun se izenačuje na 42.610.442.354 lir), o vprašanjih osebja pa je govoril odbornik Cesanelli (v organiku ima sedaj pokrajina 744 oseb, predvidenih pa je kar 975); o javnih delih je spregovoril odbornik Bari (med drugim je dejal, da je pokrajina pred kratkim poverila nalog profesionalcu za izdelavo načrta o preureditvi enega paviljona v komprenzoriju bivše psihiatrične bolnišnice za sedež inštituta za geometre s slovenskim učnim jezikom; za izpeljavo teh del pa mora tržaška občina odobriti varianto k varianti 25 splošnega regulacijskega načrta), o kmetijstvu in športu pa odbornik Cavicchioli. Poročila odbornikov sta sklenila Dini (o dobrinah okolja in ekologiji) in Meloni (o šolstvu in mladinski problematiki).

● **Tržaško šolsko skrbništvo** javlja, da je bil rok predložitve prošenj za začasno dodelitev učnih mest na osnovnih šolah podaljšan do 30. julija.

● **Danes, 21. julija,** bodo na gradu Sv. Justa ob 21.15 predstavili film Andreja Tarkovskega «Stalker» (SZ 1980), kateremu je žirija prvega festivala festivalov dodelila prvo nagrado kritike.

PREDSTAVITEV III. ZVEZKA

Poseči z mednarodne konference o manjšinah

V četrtek, 23. julija, bo ob 11.30 v dvorani pokrajinskega sveta predstavitev tretjega zvezka o posegih na mednarodni konferenci o manjšinah, ki je julija 1974 združila v našem mestu več kot tisoč raziskovalcev.

Zvezek vsebuje predavanja, ki so jih imele vidne osebnosti in se nanaša na socialni in ekonomski pogled obstoja in razvoja manjšin.

V njem lahko dobimo dela prof. Babudiera in Aleša Lokarja s tržaške univerze, prof. Toussainta Hočevarja z new orleanske univerze, Stojana Spetiča, Lucijana Volka in drugih, ki so trezno in podkovano podali razne aspekte manjšinske problematike.

Reakcije nekaterih strank na odločitev Liste za Trst

Ni bilo treba dolgo čakati na reakcije političnih strank na sobotno odločitev Liste za Trst, ki je na skupščini članov zavrnila vsako obliko sodelovanja z ostalimi političnimi silami, predvsem pa s KD in se raje zavzela za sklicanje predčasnih volitev. Le-te so namreč neizogibne tako za obnovitev občinskega, kakor tudi pokrajinskega sveta, kjer se je sinoči začela proračunska razprava, ki se bo že v tem tednu zaključila z zavrnitvijo najvažnejšega politično - programskega dokumenta manjšinske uprave LpT.

Reakcije na tako odločitev liste so bile zelo ostre. Pokrajinski tajnik PSI Arnaldo Pittoni je med drugim izjavil, da odločitev liste, ki je odklonila predlog demokratičnih strank za sodelovanje na občini in pokrajini, kar neizogibno vodi k predčasnim volitvam, neizpodbitno potrjuje nesposobnost Liste za Trst, da bi zaradi svoje heterogenosti delovala za ponovno povezavo bistvene enotnosti v mestu v tako težkem trenutku, kot ga preživlja Trst. Gre za zelo težko odgovornost — je še dejal Pittoni — za odgovornost, ki je z različnih vidikov skupna tudi drugima dvema največjima političnima silama, to je KD in KPI.

O odločitvi skupščine listarjev je bil govor tudi na pokrajinskem festivalu komunističnega tiska, ki se je v nedeljo zaključil na razstavišču pri Montebellu s posegi člana strankinega vsedržavnega vodstva senatorja Cossutte, pokrajinskega tajnika Tonela in predsednika KGS Miloša Budina, o čemer pa poročamo na drugem mestu.

Pokrajinski tajnik KD Antonio Coslovich pa je med drugim izjavil, da vtis že vnaprej določenega izida sobotne skupščine LpT kaže, da je temperatura politične emotivnosti v mestu še zelo visoka. Glas 247 oseb, kar je le nekaj več od polovice vseh članov LpT — je še dejal Coslovich — lahko spravi v težave mesto; da bi lahko škodovala krščanski demokraciji, je lista raje «kaznovala mesto» in mu odvzela trdna odbora, ki bi bila v vsakem primeru boljša od najboljšega prefekturnega komisarja. Te odgovornosti je treba razkriti — poudarja Coslovich — in nanje opozoriti predvsem tiste občane, ki so verovali, da bo taka LpT lahko mesto rešila iz vseh težav. Posledica takega zadržanja je zastoj v življenju mesta, za kar bo nosila vso krivdo samo LpT. Pokrajinski tajnik KD je še izjavil, da glede možnosti sporazuma ni bilo elementov, ki bi narekovali optimizem, v demokraciji pa ne veljajo toliko vtisi, kot pa konkretni predlogi. Dokazano je bilo, da je enotna KD z jasnimi in bistvenimi predlogi naredila vse, kar je bilo v njeni zmožnosti, da bi rešila pokrajinski in občinski odbor.

«Vtis imam — je zaključil Coslovich — da LpT gre v smeri krize in globokega razkola, ne pa v smeri dosege absolutne večine. To mora biti v premislek vsem, da ne bi še naprej izolirali mesta od dežele, države in Evrope».

Po mnenju socialdemokratov pomeni odločitev LpT poraz razuma; istočasno pripisujejo križanim vetom vso odgovornost, ker da so onemogočili vsak poskus ohranitve sedanjih mandatnih dob in še poudarjajo, da je treba sedaj narediti vse, da bi čimprej sklicali nove volitve.

O potezi LpT se je s tiskovnim sporočilom izreklo tudi pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti. Zapora nasproti ostalim strankam — piše v sporočilu — je kratkovidno politično dejanje, ker nobena stranka ali gibanje ne more biti v naši različni in raznoliki stvarnosti zastopnik vsega prebivalstva in kriti vseh njegovih potreb in teženj.

Predlog KD, da se oblikujeta koalicijska odbora na tržaški občini in pokrajini — se nadaljuje sporočilo — je propadel, ker ga večina zborovalcev Liste ni osvojila; zato izhod skoraj ne more biti drugačen od novih predčasnih volitev tako na občini kot na pokrajini, kjer pa ta uprava traja šele nekaj mesecev. Na obeh glavnih krajevnih ustanovah se bo tako začela komisarska uprava, to je polletna ali tričetrtletna doba, ko ne bo ničesar storjenega — piše naprej v tiskovnem sporočilu SSk, razen tekočih upravnih zadev, v veliko škodo prebivalstva. Tako bo Trst po vsej verjetnosti edini primer v Italiji, kjer bosta obe največji krajevni upravi imeli istočasno komisarja, kar da negativno spričevalo političnim silam, ki ne morejo zagotoviti trajne uprave. To tudi v veliki meri jemlje zaupanje prebivalstva v vodilni politični razred.

Glavno odgovornost za krizo na tržaški občini ima po sodbi SSk Lista, «kar bodo, upajmo, prej ali slej ljudje uvideli in spoznali, da je tako početje škodljivo za vse krajevno prebivalstvo.» Krizo na pokrajini pa je po mnenju SSk povzročila odločitev KPI, «ki je, ne da bi se prej izoblikovala boljša alternativa od koalicijskega odbora KD, PSI, PSDI in SSk, odtegnila zunanjo podporo, kar je omogočilo Listi za Trst prevzem pokrajinske uprave».

POSL. CUFFARO V RAZPRAVI V NOVINARSKEM KROŽKU

Predstavitev predloga KPI o Centru za raziskovanje

Poseben poudarek na upoštevanju prebivalstva in ohranitvi značilnosti okolja

Krožek za družbenopolitične študije «Che Guevara» je priredil včeraj v Novinarskem krožku razpravo na temo: «Center za znanstvene in tehnološke raziskave za industrijski razvoj: predlogi Komunistične partije Italije», med katero je tržaški komunistični poslanec Antonino Cuffaro predstavil javnosti zakonski predlog KPI o ukrepih za uresničitev Centra za znanstvene raziskave v Trstu.

Govornik je uvodoma omenil, da je gospodarska kriza, ki že dolgo let pesti Italijo, odvisna v mnogočem od pomanjkanja znanstvenih raziskav na industrijskem polju. Za prebroditev krize je potrebna reforma na tem področju, potrebne so nove pobude z jasno začrtanimi cilji.

Ena od takih pobud zna gotovo biti uresničitev Centra za znanstveno in tehnološko raziskavo, ki bi moral vzrasti na področju Padriča. Center naj bi bil evropskega, oziroma mednarodnega obsega, predstavljal naj bi pomembno gospodarsko okrepitev za tržaško pokrajino in za celotno Furlanijo - Julijsko krajino, to pa še predvsem, če bodo v sklopu centra zgradili evropski protosinhrotron.

Operativno središče bodočega centra bi postalo sedanje že opuščeno begunsko taborišče pri trbiški cesti. Seveda bi morali za vse ostale objekte uporabiti že nekaj časa vinkulirana zemljišča pri Padričah. Zakonski predlog, ki ga je včeraj orisal posl. Cuffaro, predvideva v svojem tretjem členu, da bi moral Konzorcij za raziskovalni center skupaj s Kraško gorsko skupnostjo izdelati splošen načrt s podrobnostnimi programi za pridobitev in uporabo zemljišč. V načrtu bi morali določiti izplačila in odškodnine za prisvojena zemljišča, razen tega bi morali poskrbeti za ustrezno zaščito okolja. S tem bi okolje ohranilo svoje sedanje značilnosti, poskrbeti pa bi morali tudi za določene servise v prid tamkajšnjemu prebivalstvu.

Za komunističnim poslancem je posegel v razpravo predsednik Konzorcija za Center za raziskave Fulvio Anzellotti. Dejal je, da je prav dopoldne Konzorcij podpisal pogodbo o najemu padriškega begunskega taborišča, izrekel pa se je za spoštovanje okolja in zahtev zainteresiranega prebivalstva. V tem sklopu je Konzorcij že iskal stik s Kraško gorsko skupnostjo, v bližnji bodočnosti pa ima namen razpravljati o Centru s tamkajšnjimi ljudmi. Dr. Anzellotti je nato najavil za 30. julij tiskovno konferenco, na kateri bodo podali obračun dosedanjega dela Konzorcija, ki mu predseduje.

V razpravo so nato posegli še predsednik tržaškega Združenja industrijcev Tassi, univerzitetni prof. Costa, prof. Kersovanijeva in delavec štivanske papirnice Fragiacomo.

Izidi izpitov na trgovski

Na trgovskem tehničnem zavodu «Ž. Zois» so včeraj objavili izide letošnjih zrelostnih izpitov. Izdelali so: Walter Ban (40/60), Ksenija Berdon (56), David Blasina (44), Vanja Cernjava (40), Igor Corossi (60), Viviana Danieli (40), Samo Ferluga (50), Egon Fonda (40), Nadia Frandoli (47), Natalia Gabrovec (43), Pavel Godnic (37), Kristina Gornik (36), Loredana Gustin (53), Nives Gustin (40), Peter Ivancich (38), Vladimir Kosmac (38), Sara Košuta (58), Fabijan Kraljič (39), Walter Labiani (50), Adriana Kuret (39), Radivoj Leghissa (46), Paolo Lovrencich (39), Florjan Macor (37), Astrid Marsetti (55), Aleks Milic (40), Laura Negrini (44), Darko Pahor (47), Eda Pancrazi (37), Romana Pecchiari (48), Marko Percic (60), Romano Pernarcic (56), Bogdan Raseni (51), Alba Rebula (43), Nevio Regent (37), Susanna Skerlavai (44), Cinzia Skerlavaj (38), Zdravko Skupek (38), Tatiana Smerdel (39), Sergij Stancich (40), Marina Stepancich (46), Mira Stor (41), Nadja Tretjak (43), Maria Ussai (42), Giorgio Zahar (37), Nevenka Zerjal (41). Štirje dijaki niso izdelali.

Izide zrelostnih izpitov na znanstvenem liceju «Prešeren» bodo objavili jutri ob 12. uri.

Cossutta, Budin in Tonel ob koncu pokrajinskega festivala «Unità» in «Dela»

Politični program tržaških komunistov za sožitje in demokratično prenovitev

Temeljne postavke so zaščita Slovencev, sodelovanje z Jugoslavijo, antifašizem in politika obnove - Ostra ocena manevrov Liste za Trst

Šesti pokrajinski festival komunističnega tiska, ki je doživel izreden uspeh, saj ga je obiskalo na tisoče Tržačanov, se je v nedeljo končal z govori tajnika pokrajinske federacije KPI Tonela, člana pokrajinskega vodstva KPI Budina in senatorja ter člana vsedržavnega vodstva KPI Armanda Cossutte.

Tonel se je uvodoma zaustavil pri vprašanju popuščanja napetosti. Spomnil je na peticijo, ki naj na deželni ravni zahteva odpravo sklepa, da se v naši deželi postavijo jedrske rakete. Prešel je nato na sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo in zahteval od vlade in dežele konkretnejše in resnejše zavzemanje za uresničevanje vseh delov osimskih sporazumov. To ima velik pomen tako za gospodarski razvoj Trsta kot za utrjevanja sožitja med Italijani in Slovenci. Zato pa je potrebno, da parlament odobri v teku leta zakon o globalni zaščiti Slovencev v Italiji in da se z združenimi močmi vodi boj proti fašizmu na Tržaškem, kjer smo v preteklih dneh z oskrumbo partizanskih spomenikov spet doživeli napad črnega terorizma.

Pokrajinski sekretar KPI je nato nanizal več dvomov o Cecovinijevi prostozidarski dejavnosti in omenil, da je v letih '70, ko so ustanavljali Listo za Trst, sklical vse tržaške pripadnike raznih lož s prošnjo po podpori. In to v brk vsem meščanom, ki so bili prepričani, da je listarsko gibanje tuje vsakršnim manevrom. Osrednji del Tonelovega govora je bil posvečen politični krizi, ki je zajela občinsko in pokrajinsko upravo. Poudaril je huda nasprotstva, ki so se znotraj LpT pokazala v zvezi s predlogom o sodelovanju s KD. «Čudno je,» je dejal Tonel, «kako so bili nekateri voditelji LpT pripravljeni sodelovati prav s tisto KD, proti kateri je volilo več tisoč Tržačanov, ko so svoj glas oddali za melonarski simbol.»

Istočasno pa dokazujejo razne demokristjanske pobude za sodelovanje z Listo, da se KD boji predčasnih volitev in da je skušala doseči sporazum, ki je imel predvsem antikomunistični predznak. Ob koncu je Tonel poudaril, da se komunisti teh volitev ne bojijo in da že sedaj vabijo k čimširšemu soočanju z množicami naših stvarnega načrta za razvoj Trsta, v katerem ima prednost predvsem industrijski razmah in kulturno sožitje.

Miloš Budin je v slovenščini med drugim podčrtal, da je prisotnost slovenske problematike in seveda slovenske kulture in besede na takem prazniku, kot je pokrajinski festival komunističnih glasil, nekaj povsem običajnega in normalnega, saj je odraz tržaške stvarnosti, ki je zgodovinsko dvonarodnostna in in mimo katere ne more nihče, razen tistega, ki tako resničnost hote in v krivi veri zakriva. Ugotovil je, kako je protislovenska in protikomunistična politika LpT obudila v nekaterih krogih nacionalistično nestrpnost in kako je bilo s tako politiko preprečeno izvajanje dobrega dela osimskega sporazuma ter sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo

«To so rezultati politike Liste za Trst, ki je tri leta upravljala tržaško občino. Danes se je to upravljanje, kot kaže, prenehalo. Listo bo na občini zamenjal komisar. Jasno je, da je prav odločna politika naše stranke odločilno prispevala, da se za enkrat ni uresničilo sodelovanje med Listo, KD in drugimi manjšimi strankami. Prav slednje stranke so v zadnjem času preveč mešetarile okoli vprašanja sodelovanja z melonarji in to v upanju, da bo Cecovinijeva Lista vsaj delno odstopila od svojega nazadnjaškega programa in politike. Včerajšnja skupščina listarjev pa je še slednjič dokazala, kakšne pasme so in kako pojmujejo svojo vlogo: to je bil še zadnji dokaz, da je z njimi mešetarjenje nesmiselno in da ne more privesti do razčiščevanja, saj hoče ostati ta formacija protidemokratična protislovenska in v bistvu protitržaška,» je dejal Budin in nato nadaljeval z ugotovitvijo, da Trst potrebuje alternativno politiko. Komunisti imajo točen politični program s temeljnimi točkami, kot so zaščita Slovencev, antifašizem, sodelovanje z Jugoslavijo in demokratično reševanje drugih vprašanj. V zvezi z zaščito Slovencev je Budin dejal, da je treba politično akcijo za dokončno rešitev tega vprašanja popestriti. Potrebna je enotnost vseh Slovencev in tistih sil, ki jim je ta problem pri srcu. Za komuniste je to vprašanje prvenstvenega pomena in zato ne bodo popustili v doslednem boju, da se začne v parlamentu razprava o tem vprašanju.

O hudi in vsestranski krizi, ki je zajela Italijo, je nato spregovoril komunistični senator Cossutta. Od inflacije do energetske krize, od industrijskega razvoja do kmetijskega načrtovanja, od terorizma do hudih škandalov, ki pestijo Italijo, od pobud za mir in popuščanja napetosti do odnosa z mednarodnimi premiki: na nobenem področju nima italijanska vlada jasnih in konkretnih smernic in načrtov. Zato je potrebna popolnoma nova politika, ki naj obnovi in sanira težki položaj, do katerega je pripeljalo 35-letno upravljanje skorumpiranega političnega vodstva. Zato pa je potrebno, da se, podobno kot v Franciji, združijo vse levičarske sile, ki naj ustvarijo alternativno demokratično upravljanje države.

Prešel je nato na tržaške razmere. «Z zavrnitvijo proračuna in z imenovanjem komisarja, je vprašanje občinske uprave doseglo višek. Glavni vzrok za to je nadutost LpT, ki bi rada še naprej upravljala mesto, ne da bi imela privoljenje večine», je dejal senator. «Ni dovoljeno voditi kampanje proti domnevni nadutosti strank — kot je to delala Lista in zavzeti nato stališča, ki jasno kršijo najosnovnejša načela demokracije. Za dobro upravljanje Trsta in za reševanje njegovih težkih problemov je potreben obnovitveni načrt, ki naj najde uravnovešeno rešitev gospodarskih (pa ne samo teh) težav mesta. Nadalje je nujno doseči sporazum in sodelovanje vseh demokratičnih sil, ki se borijo za obnovo. Danes je bolj kot kdaj prej nevarna in absurdna linija KD, ki zavrača ljudsko in obnovitveno moč KPI».

Cossutta je v sklepnem delu izjavil, da če bo prišlo do razpusta občinskega in kot kaže tudi pokrajinskega sveta — za kar je kriva oholost LpT in zaprtost KD — bodo komunisti pozvali delavski razred in vse državljane, naj se s svojim glasom opredelijo za obnovo in za enotnost vseh sil, ki so za obnovo razpoložljive.

OB TISKOVNEM SPOROČILU POKRAJINSKE LISTARSKE UPRAVE

Kako je s pokrajinsko razstavo vin?

Tržaška pokrajinska uprava je v soboto razposlala tiskovno sporočilo, s katerim je želela seznaniti tržaško javnost z dogajanjem okrog letošnje pokrajinske razstave vin. Poročila v nedeljski številki našega dnevnika nismo objavili, ker smo hoteli vso zadevo nekoliko poglobiti, kajti verzija pokrajinske uprave se nam je zdela že na prvi pogled nekoliko pomanjkljiva.

V tiskovnem poročilu se namreč listarska pokrajinska uprava zgraža nad možnostjo, da bi letošnja deseta, pokrajinska vinska razstava lahko odpadla. «Kot znano, je dobesedno rečeno v tiskovnem poročilu, jo financira z 20 milijoni tržaška pokrajinska uprava, ki nagrajuje na ta način najboljše vinogradnike iz tržaške pokrajine. Organizacija razstave, ki je nekoliko zapletena, mora skozi supervizijo občine, ki gostuje razstavo, medtem ko si operativno izvedbo prevzame navadno neko športno ali kulturno društvo. Razne okoliške občine (še vedno dobesedno citiramo iz tiskovnega sporočila), ki smo jih vprašali za sodelovanje, so izjavile, v nasprotju s tem, kar se je dogajalo ob prejšnjih izvedbah vinskih razstav, da nimajo na razpolago dovolj osebja. Do nedavnega je kazalo, da bo zadevo mogoče izvesti v devinsko - nabrežinski občini, s sodelovanjem športnega društva Sokol, toda občinski odbor je sporočil, da nima na razpolago niti enega uradnika za nekaj dni. Na koncu je treba z grenkobo ugotoviti (je še naprej rečeno v tiskovnem sporočilu pokrajine), da gre vse to v prvi vrsti v škodo kmetovalcev, ki prav gotovo ne bodo imeli spodbud za svojo dejavnost, pa tudi na škodo športnega društva, ki bi lahko nekaj zaslužilo od organizacije vinske razstave, tretjič pa to oškoduje tudi publiko, ki bi gotovo množično prišla pokušat pokrajinska vina in preživet nekaj prijetnih uric na podeželje. Kar zadeva 20 milijonov, ki bi jih lahko izkoristili, bodo pač šli na veliki kup neizkoriščenih sredstev.»

Do tu «ugotavljanja» pokrajinskega odbornika za kmetijstvo in odnose s slovensko narodnostno skupnostjo Cavicchiolija in njegovih. Toda, ali res drži, da so vse okoliške občine izrazile nepripravljenost za organiziranje pokrajinske razstave? Za boljše razumevanje zadeve bi bilo treba morda s spominom nekoliko nazaj v čas, ko je bil na pokrajini še za odbornika Harej (SSk). Tedaj so se predstavniki občin in pokrajine sestali ter se okvirno dogovorili, da bi razstavo priredili predvidoma zadnjo nedeljo julija. Za gostovanja te prireditve pa je bila letos na vrsti miljska občina. Rečeno je bilo tudi, da bi miljsko, v kolikor bi imela težave, zamenjala repentabrska, kot tretjo možnost pa so tedaj nakazali zgoniško občino.

Medtem se je primerilo, da si miljska občina zaradi kopice svojih poletnih prireditev ni hotela prevzemati še ene tako zahtevne manifestacije. Tudi repentabrska občina se je znašla v težavah, ker si tamkajšnje organizacije niso mogle prevzeti bremena. Ostala je tako še zgoniška občina, ki pa je sklicala že v začetku junija vse krajevne organizacije, da bi se z njimi posvetovala. In odgovor je bil pozitiven. Tako je župan ob priložnosti nagrajevanja vinogradnikov v Gabrovcu sporočil pokrajinskemu odborniku Cavicchioliju, da so v zgoniški občini pripravljeni sprejeti organizacijo pokrajinske razstave, vendar po 15. avgustu, ker so dotlej organizacije v občini preobremenjene z drugimi zadevami.

To pripravljenost nam je zgoniški župan Guštin potrdil tudi včeraj. Zato se sprašujemo, čemu so na pokrajini iskali druge možnosti in vpletli v to zadevo tudi devinsko - nabrežinsko občino. Se je mar zdelo pokrajini nemogoče odložiti razstavo za par tednov. Ali pa so v ozadju še drugi razlogi?

Tržaška speleologa srečno na površje

Po približno 36 urah truda in dobro usklajenega dela so reševalci srečno potegnili v prvih ponedeljkovih jutranjih urah iz jame Fontanon pri kraju Avasinis v videmski pokrajini mlada tržaška speleologa, 21-letnega Umberta Micolicha Barberinija in 20-letnega Alessia Miniussija iz Trsta.

Drama s srečnim koncem se je začela v soboto okrog 13. ure, ko sta se mlada Tržačana odpravila na izlet, in sicer na raziskovanje podzemske jame Fontanon, ki se odpira na strmem pobočju hriba Cuar. Micolich in Miniussi, ki jima izkušenj ne manjka, sta se morda nekoliko neprevidno podala v globino, čeprav sta vedela, da je jama lahko naplavljiva, še posebno po nalivih prejšnjih dni. In res, na povratku sta se mlada dva znašla pred kotanjo, ki jo je voda naglo napolnila

Na srečo so njuno izginitev že kmalu zatem opazili speleologi tržaškega kluba Alpina, ker nista Micolich in Miniussi prišla na zmenek, za katerega so se dan prej dogovorili. Le-ti so nemudoma obvestili gasilce in organe varnostne službe. Takoj je stekla reševalna akcija, v kateri ni manjkalo težav. Reševalci so morali najprej ustaviti prodiranje vode v jamo, vzpostaviti zvezo z mladima in ju nato tudi doseči.

Končno so tržaški potapljači, ki so dospeli z drugimi reševalnimi skupinami na pomoč, prišli okrog 2. ure ponoči, čez naplavljeno kotanjo, nadeli mladeničema potapljaški obleki in jima pomagali na svetlo.

Tako Micolicha kot Miniussija so sprejeli v videmski bolnici in ju tam zadržali za nekaj ur, toda zgolj iz previdnosti, saj sta bila mlada speleologa po dolgih, mučnih urah, ki sta jih preživela v temi, le močno izmučena in hudo premražena.

Trčenje med hondo in motociklom

Na Drevoredu dell'Ippodromo sta trčila honda 750, ki ga je upravljal 23-letni Mauro Pertot in piaggio, s katerim je pravkar privozila iz parkirišča 17-letna Paola Rubini.

Pertota so po pregledu v bolnici odpustili, Rubinijevo pa so s 15-dnevno prognozo okrevanja sprejeli na nevrokirurškem oddelku.

Radio-TV naročnino pravočasno poravnati!

Vodstvo finančne intendance sporoča višino zneskov, ki jih morajo radijski in televizijski naročniki plačati za obnovo naročnine.

OBNOVA TELEVIZIJSKE NAROČNINE:

črno-beli:	2. polletni obrok	21.785 lir
	3. trimesečni obrok	11.365 lir
barvni:	2. polletni obrok	40.280 lir
	3. trimesečni obrok	21.020 lir

OBNOVA RADIJSKE NAROČNINE

2. polletni obrok	1.340 lir
3. trimesečni obrok	700 lir

Kdor ne bo do 31. julija poravnal naročnine, bo moral plačati zvišane zneske, kot jih predvideva zakon.

Nove naročnine za barvne televizijske sprejemnike: naročnino za nove barvne sprejemnike, ki zamenjujejo črno-bele, je treba poravnati na t/r 9100 in ne na računu, ki je namenjen obnovam.

NA NEDELJSKEM «NAŠEM PRAZNIKU» V NABREŽINI

Drago Legiša o stvarnosti devinsko-nabrežinske občine

SSk bo zahtevala predvsem jamstva, da se izvajajo doseženi sporazumi - Pozdrav Filipa Warascha - Kulturni spored

Slovenska skupnost bo na pogovorih, ki bi se morali pričeti čimprej, zahtevala predvsem jamstva, da se bo sporazum o programu nove občinske uprave dosledno izvajal. To je na nedeljskem «Našem prazniku», ki ga je priredila devinsko - nabrežinska sekcija SSk, poudaril dolgoletni župan devinsko - nabrežinske občine, časnikar dr. Drago Legiša.

V svojem govoru je spregovoril najprej o splošnih političnih vprašanjih naše slovenske zamejske stvarnosti in se je zavzel za čim večjo politično in akcijsko enotnost Slovencev, ki je «najtrdnejše jamstvo za obstoj in nadaljnji razvoj» manjšine. «Vsi se zavedamo,» je poudaril Legiša in dodal, da je to tudi eden glavnih vzrokov, da se vprašanje globalne zaščite ne premakne z mrtve točke.

Ko je spregovoril o političnem stanju v devinsko - nabrežinski občini, je Legiša najprej dejal, da je Slovenska skupnost «z velikim čutom odgovornosti spremljala dogajanja v občini», da je pet let podpirala manjšinsko upravo, ki sta jo sestavljali KPI in PSI, da pa je bil tokrat glas SSk za proračun osnovan na drugačni stvarnosti, to je na sporazumu o nekaterih načelnih programskih točkah in na odstopu sedanjega odbora. «Zdaj», je nadaljeval Legiša, «je treba začeti z izvajanjem tega sporazuma. Izvoliti je treba župana in občinski odbor, skratka zares novo občinsko upravo, kar naj bo razvidno tudi na zunaj.» Treba je uspešno izvajati sporazum, jamstva, da bo do tega prišlo, pa morajo nuditi ljudje, ki bodo zasedli najodgovornejša mesta v novi upravi.

Udeležence «Našega praznika» je pozdravil tudi predstavnik Narodnega sveta koroških slovencev Filip Warasch, ki je še zlasti poudaril, da Slovenci ne bodo šli v sosvete, v katere jih sili dunajska vlada.

Popoldanski spored, ki je kljub neugodnemu vremenu privabil na igrišče Sokola veliko obiskovalcev, se je pričel s koncertom nabrežinske godbe na pihala, ki jo vodi Stanko Mislej, nato pa je za ples igral ansambel Igo Radovič.

Eksplozija v mehanični delavnici

V mehanični delavnici JEG v Ulici Flavia 130 sta se v manjši eksploziji poškodovala včeraj, nekaj po 14. uri, mlada delavca. 18-letnega Oriana Minco, ki je doma v Ulici Forti 74, so zaradi udarca v glavo in drugih lažjih poškodb sprejeli na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo zdravil 20 dni, medtem ko so 17-letnega Giampaola Samso, ki je utrpel opekline prve stopnje po rokah, po prvi pomoči odpustili.

Delavca sta se ponesrečila med varjenjem železnih vrat. Vrata sta namreč naslonila na prazen sod, v katerem je pa očitno ostalo nekaj vnetljivega topila, ki je zaradi visoke temperature povzročilo eksplozijo. Na kraj nesreče so prišli tudi možje policijskega znanstvenega oddelka.

Osa je povzročila nesrečo

Zaradi pika ose, ki se je pritihotapila v vozilo, je 24-letni uslužbenec Alessandro Gianoglio izgubil oblast nad avtomobilom znamke renault in je nekaj po ovinku pri univerzi v Ul. Valerio trčil v obcestni drog mestne razsvetljave. Pri tem je utrpel udarec v glavo in zlom nosne kosti ter druge poškodbe, tako da se bo zdravil 20 dni.

V nesreči se je laže poškodovala tudi sopotnica, 23-letna Patrizia Cumar, por. Betic ter njena dveletna hčerka Ambra, ki so jo sprejeli v otroški bolnici Burlo Garofolo s sedemdnevno prognozo okrevanja.

Ivan Bratina nasledil pokojnega S. Zorzenona

Ivan Bratina

Komunistični svetovalec Ivan Bratina je med včerajšnjo sejo deželnega sveta nasledil pokojnega Spartaca Zorzenona, na katerega so se tovariši včeraj spomnili s šopkom nagelnov, ki so ga položili na njegov sedež. Ob priložnosti je spregovoril tudi predsednik deželnega sveta Colli. Ivan Bratina, ki je prisegel včeraj tudi v slovenščini, je doma z Goriškega in je do sedaj vodil komunistično skupino na goriški pokrajini. V KPI se je vpisal leta 1974, sedaj pa je član pokrajinskega tajništva komunistične federacije in deželnega odbora KPI. Bil je tudi podpredsednik deželnega odbora za radio-televizijsko službo. Z Borisom Iskro je Bratina drugi Slovenec, ki je član deželnega sveta.

ŠD Breg izreka iskreno sožalje odborniku Silvestru Korenu ob izgubi drage mame.

Ob izgubi drage mame izrekajo najgloblje sožalje Silvestru Korenu uslužbenci občine Dolina.

Uprava občine Dolina izreka iskreno sožalje Silvestru Korenu ob izgubi drage mame.

Sekcija KPI občine Dolina izreka globoko sožalje tov. Silvestru Korenu in svojcem ob izgubi drage mame.

Sporočamo žalostno vest, da je po hudi bolezni v 61. letu starosti umrl v Sydneyu (Avstralija)

ARMANDO CROLLINI

udeleženec NOB in preživeli interniranec uničevalnega tabošča Rižarna v Trstu.

Od zaslužnega antifašista in borca NOB se bomo poslovili danes, 21. julija, ob 16.30 (po jugoslovanskem času) na piranskem pokopališču.

Zveza ZB NOV in druge MDPO obalnih občin

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

IRME PRASELJ vd. GERMI

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in prijateljem za izkazano sočustvovanje.

SVOJCI

Trst, 21. julija 1981

PRERANI GROB ZA GRETEL IN DIEGA

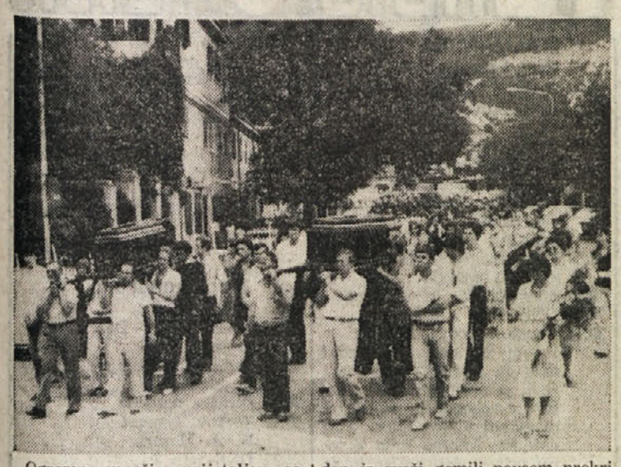

Ogromna množica prijateljev, sorodnikov in domačinov je včeraj pospremila k zadnjemu počitku zakonca Gretel Starke in Diega Primossija, ki sta utonila preteklega 10. julija med poročnim potovanjem nedaleč od grškega otoka Lefkas. Na željo Gretelinih staršev, ki sta prišla iz Nemčije, je bil pogrebni obred v boljunski cerkvi, od koder so nato Diegovi prijatelji ponesli krsti do pokopališča. Preden je sveži gomili povsem prekrilo cvetje, je v zadnje slovo zapel domači pevski zbor pod vodstvom Draga Žerjala.

Gretel, ki je bila nemška državljanka in po poklicu babica, je spoznala svojega bodočega moža pred tremi leti, ko je bila na počitnicah ob Jadranu. Z Diegom, ki je delal v pristanišču in si je sam izdelal jadrnico, je delila navdušenje nad morjem in križarjenjem. Preteklega 2. julija sta se s civilnim obredom poročila, čez dva dni pa odpotovala na križarjenje ob Dalmaciji do Grčije. Tu ju je pa prerano in zahrbtno zasačila smrt.

25 let Slovenskega kulturnega kluba

Dne 13. julija se je sestal odbor Slovenskega kulturnega kluba. Na seji so se odborniki pomenili o stanju kluba in razmišljali o bodočem delovanju. Najprej so določili program celodnevnega študijskega jesenskega seminarja, na katerem bodo obravnavali slovensko zamejsko problematiko z zgodovinskega vidika. Nato se je odbor začel pripravljati na letošnjo 25-letnico ustanovitve kluba. Proslava naj bi bila v začetku oktobra in bi vsebovala kulturni program z govori, literarnimi prispevki, družabnostjo in podobno. Odborniki Slovenskega kulturnega kluba že sedaj vabijo vse bivše in sedanje člane, odbornike in prijatelje, naj se vabilu odzovejo.

Javni natečaji dolinske občine

Kot smo že nedavno poročali, je uprava občine Dolina razpisala javne natečaje za stalna mesta telefonista, kuharice in hišnikov občinskega sedeža, socialnega centra ter športnega centra. Kandidati morajo obvladati slovenščino. Rok za predložitev prošenj zapade jutri, 22. julija, ob 12. uri.

Dolinska občina je nadalje razpisala natečaja za stalni mesti tehničnega asistenta in smetarja. Kandidati morajo tudi v tem primeru obvladati slovenski jezik. Rok za predložitev prošenj zapade prihodnjo soboto, 25. julija, ob 12. uri.

Združenje «Amici di San Giacomo» je v okviru praznovanj rajonskega patrona priredilo slikarski ex tempore. Udeležilo se ga je 80 umetnikov, med katerimi je bilo 18 mladincev starih od 5 do 15 let. Dela je ocenila žirija, ki so jo sestavljali ergio Molesi, Marino Sormani, Edoardo Devetta, Antonio Denich in Fulvia Costantinides. Večina udeležencev je svoja dela pustilo na razpolago združenju, ki jih bo dalo na dražbo, dobiček pa namenilo združenju krvodajalcev.

Dražba bo v petek, 25. julija, ob 21. uri na Šentjakobskem trgu, v primeru slabega vremena pa na sedežu ACLI.

SLOVENSKO POLETNO SREDIŠČE 81

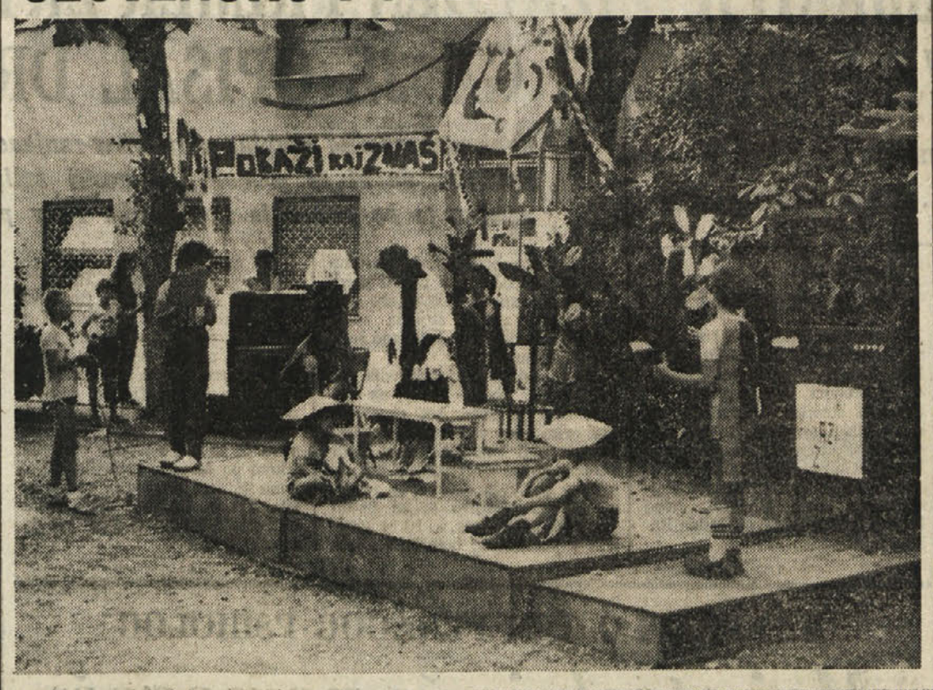

Na dvorišču Slovenskega dijaškega doma, pod krošnjami košatih platan, ki so ustvarjale prijeten hlad, so v petek popoldne s prijetno prireditvijo sklenili četrto poletno središče, ki ga je letos obiskovalo nekaj nad 70 otrok, povečini osnovnošolskih učencev, nekaj pa je bilo med njimi tudi predšolskih otrok in dijakov prvih razredov srednje šole. Na to prireditev, ki pa ni bila edini namen poletnega središča, so se otroci pripravljali tri tedne. V tem razdobju (središče je delovalo vsak dan od 7. do 18. ure) so pod skrbnim vodstvom vzgojiteljev in animatorjev preživljali srečne trenutke v dobri družbi, v veselju, morda tudi v razposajenosti, kot je mogoče razbrati iz v brošuri objavljenih spisov.

Letošnje poletno središče se je s sklepno prireditvijo, kateri so prisostvovali številni starši, predstavilo pod naslovom: Pokaži, kaj znaš. Svoje znanje pa otroci niso pokazali na klasični način, ampak nič manj kot preko radijskih valov in malega zaslona. Oddajo, če naj jo tako imenujemo, je uvedlo in napovedovala Samantha Degenhardt, v njej pa so se zvrstile pevske točke, inštrumentalni nastopi, zborovske recitacije, folklorni ples, pa igrica. Da se v poletnem središču niso dolgočasili, bi bilo mogoče sklepati po pripovedi Rolanda Zottija, ki je v narečnem jeziku opisal življenje v kolcniji in na koncu dejal: «Samo škoda, k'je že konc.» Res je konec poletnega središča, toda spomini nanj, pa na prijetne izlete, bodo ostali še dolgo.

(Na sliki prizor s sklepne prireditve).

DELOVANJE GORIŠKEGA MUZEJA

ARHEOLOŠKA IZKOPAVANJA ŽELEZNODOBNEGA NASELJA

Kmalu izide 8. številka Goriškega letnika z bogatim gradivom

Od srede julija potekajo izkopavanja na Mostu na Soči. Gre za nadaljevanje raziskovanj, ki trajajo že nekaj let. Arheološka ekipa raziskuje ostanke železnodobnega naselja. Na Mostu na Soči je od srede letošnjega leta na ogled tudi restavrirana rimska hiša. Izkopal in uredil jo je Goriški muzej med letom 1975 in 1980.

Med gradivom, ki ga je muzej pridobil letos, velja posebej omeniti odkup italijanskega prevoda Herbersteinovih «Moskovskih zapiskov» iz leta 1550. Odkup je posredoval Trubarjev antikvariat v Ljubljani.

V tisku je osma številka Goriškega letnika, ki bo zopet prinesla dokaj pestro vsebino. Tako opozarjamo na članek C. Vidmarja o Zavezniški vojaški upravi na Primorskem v letih 1945 - 47. A. Cremonesija o bratovščini sv. Hieronima v Vidmu, D. Vuge o arheoloških izkopavanjih na gradu Rihemberk, nadaljevanje popisa spominskih plošč posameznikom (avtor T. Pavšič), članek o S. Rutarju kot narodopiscu (J. Dolenc), esej o Zlatorogovih stezah (I. Juvančič), razpravo o kulturno - prosvetnem snovanju v Srednjeprimorskem okrožju (S. Plahuta) itd. Zbornik bo predvidoma izšel jeseni. (g.m.)

Razna obvestila

Občinske komisije iz Foljana, Šempetra ob Soči in Doberdoba, ki so zadolžene za vodenje družinske posvetovalnice, vabijo jutri, 22. t.m., ob 20.30 na predavanje o kontracepciji s socialnih, psiholoških in zdravstvenih vidikov. Predavanje bo v občinski knjižnici v Foljanu, predavali pa bodo dr. Montena (ginekolog), dr. Zanello (psiholog) in dr. Igo Radovič (psiholog).

Slovensko planinsko društvo v Gorici naproša udeležence 4-dnevnega avtobusnega izleta, da do konca julija poravnajo obveznosti.

Gledališča

VERDI

V četrtek, 23. julija, ob 20.30 bo v okviru Operetnega festivala v Verdiju tretja predstava Kalmanove operete «Grofica Marica». Orkester gledališča Verdi bo vodil Oskar Danon, zbor Verdijevega gledališča Andrea Giorgi, režija Beppe De Tomasi, scenograf Uberto Bertacca, kostumi Sebastiano Soldati, koreografija Gino Landi. Med pevci gre zlasti omeniti naslednje: Elena Zilio, Gaetano Scanò, Aurora Banfi, Gino Pernice, Riccardo Peroni, Orazio Bobbio, Gianna Jenco in Giorgio Valletta. Med debitanti na operetnem torišču pa velja navesti Liano Rotter, Umberta Raha in Franca Jesuruma.

Kino

Ariston 21.30 (na prostem) «The elephant man». Režija David Lynch. John Hurt, Anne Hopkins, Anne Bancroft.

Ritz 18.00 «Papillon».

Grattacielo 18.00—21.15 «Il gattopardo». A. Delon, B. Lancaster.

Aurora 17.00 «Saturn 3».

Capitol 17.00 «Vestito per uccidere».

Moderno 16.00—22.00 «Butch Cassidy».

Lumiere 16.30 «Sesso nero». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Mignon 16.00 «Il tunnel dell'orrore». Prepovedan mladini pod 14. letom.

Filodrammatico 15.00 «Sexy erotic job». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nazionale 16.00 «Radio taxi girl». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Radio 16.00 «Gioia morbosa del sesso». Prepovedan mladini pod 18 letom.

Izleti

SPDT prireja za izkušene planinice 25. in 26. julija dvodnevni izlet v Dolomite na Tofano di Rozes in na vrh Fanis Sud. Vpisovanje na sedežu ZSŠDI, Ul. sv. Frančiška 20/II (telefon 040/767304), do vključno četrtka, 23. julija.

Sekcija PSI Prosek - Kontovel vabi 2. avgusta na avtobusni izlet na Bled, v Bohinj in na Vogel. Odhod s Proseka ob 6.30.

Združenje Union Podlonjer priredi 26. 7. izlet v Pieve di Cadore. Vpisovanje danes in v petek od 17. do 19. ure v Ul. Valdirivo 30. Tel.: 64-459.

Razna obvestila

Seja pripravljalnega odbora za poimenovanje celodnevne osnovne šole Domjo bo jutri, 22. julija, ob 20. uri v šolskih prostorih.

Gobarska družina Bresadola obvešča svoje člane, da bo sedež v ulici Giustinelli 7 odprt vsak ponedeljek od 9. do 21. ure za klasificiranje nabranih gob.

Čestitke

Danes praznuje 11. pomlad ORIETTA ZUDICH iz Ricmanj. Obilo sreče, zdravja in veselja v krogu svojih najdražjih ji iz srca želijo mama, papa, brat Walter, sestra Giuliana z možem in malo Monico.

Ob uspešno opravljeni maturi čestitajo EGONU FONDI teta Sabina z možem Andrejem, Stojan in Suzana ter Dora in Mirjan z malo Irino.

Te dni je v Saležu praznovala rojstni dan NADA PERČIČ. Še na mnoga leta ji kličejo mož Pepi, hči Silva in vsi, ki jo imajo radi.

Na Padričah praznuje danes 18. rojstni dan

ELENA GRGIČ

Vse najboljše ji želijo

stric Lojze, teta Milka ter Morana, Sergij in Peter

ELENA GRGIČ

za Tvoj 18. rojstni dan Ti voščijo vse najboljše

Luka, Martin, mama, tata in nona

KD PRIMORSKO MAČKOLJE

vabi na

ŠAGRO

ki bo 24., 25. in 26. julija 1981

v gozdiču v Mačkovljah

Program:

Petek, 24. julija, ob 20.30 ples z ansamblom «Veseli godci»

Sobota, 25. julija, ob 20.30 ples z ansamblom «Pomlad»

Nedelja, 26. julija, ob 18. uri kulturni program
ob 20.30 ples z ansamblom «Pomlad»

Kioski bodo dobro založeni z domačimi jedmi in pristnim mačkoljanskim vinom

Vabljeni

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

SLOVENSKO stalno gledališče v Trstu zaposli mizarja in vratarja Kulturnega doma. Pogoji: italijansko državljanstvo, obvladanje slovenščine, končana obvezna šola, odslužen vojaški rok. Pismene prošnje sprejema uprava SSG, Trst, Ul. Petronio 4 (Kulturni dom), do 15. avgusta 1981.

UGODNO prodam kamion fiat 650 N-letnik 1967 - 5 ton. Novak Pavle, Šentvid 2 - 61225 Lukovica - Slovenija.

NA PEČI prodajamo hišo (jedilnica, sprejemnica, tri spalnice, kopalnica in shramba) z vrtom 650 kv. metrov. Interesenti naj v večernih urah pokličejo po telefonu (0481) 882-247.

AGRARIA MOČILNIK, Trst, Ulica Udine 18, telefon 418878, nudi po zelo ugodnih cenah motorne žage partner, alpina, homelite in oleo mac.

KUPIMO rabljen harmonium. Telefonirati ob večernih urah na št. (0481) 84166.

PRODAM avto simca 1301 v odličnem stanju iz leta 1973. Telefonirati po 13. uri na štev. (040) 228-723

PRODAM nesnice čiste pasme Tomšič-Sovodnje, Ul. Brenner 7 (0481) 882064.

MODE VALENTINA - Domjo vam nudi po znižanih cenah najrazličnejša oblačila.

OSMICO je odprl Ivan Terčon v Mavhinjah. Toči belo in črno domače vino.

PRODAM gliser trimarano fiart 3,80 m - motor crysler 20 KS — Cena 1.700.000 lir. Telefonirati na štev. (040) 743-071.

DAJEM privatne lekcije iz angleščine, italijanščine in latinščine. Telefon 040/774964.

JADRNICO flying junior odlično ohranjeno ugodno prodam. Telefon (040) 52-277 ob uri kosila.

PRODAM motor za kros znamke SWM Rotax cc 250. Informacije na PD v Gorici.

TROSOBNO stanovanje s kuhinjo, kopalnico, dvema balkonoma ter garažo prodamo na Kolonji. Razgled na morje. Telefon 040/417402 - po 20. uri, Ozbič.

Včeraj - danes

Danes, TOREK, 21. julija
ZORKA

Sonce vzide ob 5.36 in zatone ob 20.46 — Dolžina dneva 15.10 — Luna vzide ob 23.23 in zatone ob 10.00.

Jutri, SREDA, 22. julija
MARIJA MAGDALENA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 23,4 stopinje, najnižja 15, ob 18. uri 22,6 stopinje, zračni tlak 1010,8 mb narašča, veter 8 km na uro zahodnik, vlaga 52 odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Nicolò Mustacchi, Cristina Della Paglia, Alessandra Lorenzini Saverio Stasi.

UMRLI SO: 77-letna Irma Praselj vd. Germi, 66-letna Norma Russignan por Delise, 77-letni Ranieri Fabris, 63-letna Elvira Stopper, 81-letna Ermenegilda Fragiacomo vd. Chinellato, 66-letni Isidoro Sabadin, 79-letna Valeria Furlanic por. Puric, 58-letni Fior D'Alpe Morati, 57-letni Albino Vigini, 77-letni Carlo Frandoli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Corso Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta di S. Anna 10, Lonjerska cesta 172.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228 124; Bazovica tel. 226 165; Opčine: tel. 211 001; Prosek: tel. 225 141; Božje polje Zgonik: tel. 225 596, Nabrežina: tel. 200 121, Sesljan: tel. 209 197, Žavlje: tel. 213 137; Milje: tel. 271 124.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 732 627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68 441.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10

20. 7. 1981

Ameriški dolar	1.200.—
Funt šterling	2.250.—
Irski funt šterling	1.810.—
Švicarski frank	676.—
Francoski frank	207.—
Belgijski frank	29,50
Nemška marka	496.—
Avstrijski šiling	70.—
Kanadski dolar	996.—
Holandski florint	445.—
Danska krona	157.—
Švedska krona	230.—
Norveška krona	197.—
Drahma	20.—
Mali dinar	30,75
Veliki dinar	30,50

MENJALNICA
vseh tujih valut

STARE TOVARIŠKE VEZI SE NE PRETRGAJO

Letos septembra v Novi Gorici tradicionalno srečanje učiteljev

Zbrali se bodo učitelji-upokojenci, ki so maturirali v Tolminu in Gorici

Tradicionalno srečanje upokojenih primorskih učiteljev bo letos, namesto v Ljubljani, v središču Slovenskega Primorja, t.j. v Novi Gorici. Srečanje bo 19. septembra, koncem poletja, ko sta na razpolago sadje in nova pijača. Točen kraj srečanja bo naknadno določen, najbrž bo na Grčni. Naj bi bilo to srečanje množično. Zberejo naj se vsi upokojenci, ne oziraje se na učiteljišče v Gorici ali v Tolminu ali še kje drugje.

Na srečanju se bodo spomnili letošnjih jubilantov — 80 letnikov, ki so Mirko Saunig iz Vrtojbe, Tone Rutar iz Nove Gorice ter Anica Ivančič iz Kobarida, ki stanuje v Ljubljani.

Nekdanji učitelji bodo obudili spomine na dijaška in službena mesta za časa fašizma, na grenko in težko dobo, ko so mnogi morali v notranjost Italije, daleč od svojega rodnega kraja.

Prireditelji že sedaj opominjajo na ta datum srečanja, 19. september. Hočejo tako opozoriti na srečanje nekdanje kolege, ki živijo še danes, upokojeni, širom Italije ali v drugih oddaljenih krajih. Rezervirajo naj si nekaj prostih dni, da pridejo tokrat na to srečanje. «Naj bo to srečanje podobno onemu iz leta 1973, ko se nas je ob 50. obletnici prve in zadnje učiteljske slovenske mature v Tolminu leta 1923 zbralo kar 92», je rečeno v pismu organizatorjev nekdanjim učiteljskim kolegom.

Spadolini v Gorici

Ministrski predsednik Spadolini se bo 8. avgusta predvidoma udeležil slovesnosti ob 65. obletnici vkorakanja italijanske vojske v Gorico. Menda se bo Spadolini udeležil tudi zaključnih prireditev v spomin filmskega scenarista Amideija, ki bodo od 1. do 9. avgusta na goriškem gradu.

● **Zaradi žaljenja** javnih funkcionarjev so v nedeljo zvečer aretirali 27-letnega Francesca Rubina, po rodu sicer iz okolice Barija, vendar s stalnim bivališčem v Gorici, Travnik 8.

S SNIDENJEM V ŠTEVERJANU SINOČI ZAKLJUČILI OBISK

PRIJATELJSKI SPREJEM AMERIŠKIH SLOVENCEV

Ohranjevanje kulturne dediščine kot sredstvo za utrjevanje slovenstva v oddaljenih deželah

S turističnim obiskom Benetk ter s prijateljskim snidenjem v Števerjanu se je včeraj zvečer zaključil tridnevni obisk pevskega zbora Korotan ter plesne skupine Kres iz Clevelanda v Združenih državah Amerike, ki sta bila gosta Sveta slovenskih organizacij, oziroma Slovenske prosvete in Slovenske katoliške prosvete. Od danes dalje bodo predstavniki slovenske narodnostne skupnosti iz ZDA gostje koroških Slovencev, kjer bodo imeli vrsto srečanj ter kulturnih večerov.

Osrednja prireditev tridnevnega obiska v zamejstvu je bila v nedeljo zvečer v Katoliškem domu v Gorici, kjer so se mladi gostje, v glavnem sinovi in vnuki slovenskih izseljencev, predstavili s celovečernim kulturnim sporedom in to pred nabito polno dvorano.

Kot sta sama predstavnika Korotana in Kresa, Metod Milač ter Janez Tominc povedala, se prav z ohranjevanjem kulturne dediščine utrjuje slovenstvo v tako oddaljenih deželah. Sicer je Cleveland mesto, v katerem izven Slovenije živi največ Slovencev. Pred šestdesetimi leti je tam živelo kakih 40 tisoč Slovencev, danes pa jih je manj, čeprav imajo slovenske šole in več krožkov, kjer se srečujejo. Seveda ob tem kulturno udejstvovanje ni pahnjeno v ozadje. Mešani zbor Korotan, denimo, slavi letos 30 let obstoja, saj ga je leta 1951 ustanovil sam Metod Milač.

Pevska skupina se je pod vodstvom Frančka Gorenška predstavila z izborom slovenskih skladb, med katerimi je seveda bila tradicionalna Premrlova Zdravica. Ravno tako zanimiv je bil nastop plesne skupine Kres, ki je zaplesala splet primorskih in koroških plesov, svoj nastop pa je sklenila s plesi iz ameriške ljudske zakladnice.

Izleti

Slovensko planinsko društvo priredi 25. in 26. t.m. izlet v Trento z vzponom na Jalovec. Prevoz z lastnimi sredstvi.

1. in 2. avgusta pa priredi društvo dvodnevni izlet v Dolomite z vzponom na Antelao. Prevoz z lastnimi sredstvi. Podrobnejša pojasnila pri predsedniku društva.

Kino

Gorica

VERDI Zaprto.

CORSO 17.30—22.00 «I 4 dell'oca selvaggia». R. Burton in R. Moore. Barvni film.

VITTORIA Danes zaprto.

Tržič

EXCELSIOR 18.00—22.00 «Sesso profondo».

PRINCIPE 18.00—22.00 «Il paradiso del sesso».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00—20.00 «Zarota okrog nafte». Grški film.

SVOBODA 18.00—20.00 «Dvoboj na Missouriju». Ameriški film.

DESKLE 19.30 «Mož na preizkušnji». Ameriški film.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna S. Nicolò, Ul. 1. maja, tel. 73328.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci 38, tel. 84-268.

Nevihta oklestila drevje

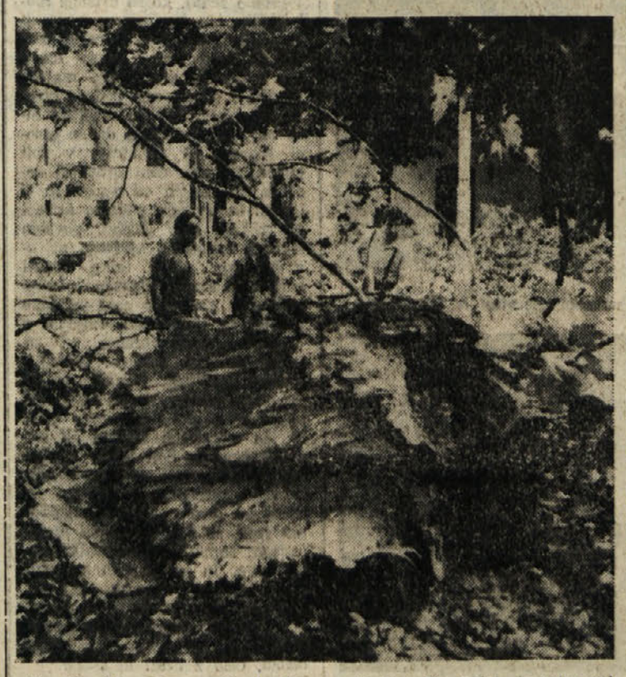

Nevihta, ki se je v noči od sobote na nedeljo razdivjala na Goriškem je povzročila prometno nesrečo na državni cesti v bližini Krmina. V njej sta se lažje ranila zakonca Walter Mauri in Loretta Furlan iz Gorice, Ul. del Santo 55. Z avtom sta zapeljala v drevo, ki je padlo na cesto, potem pa v jarek. Sicer pa so bila v tej ujmi «žrtve» predvsem drevesa. Silen veter, ki je pihal od juga, je podrl stoletna drevesa na glavnem trgu v Gradišču. Velik kostanj je padel na parkiran volkswagen in ga zmečkal. Veter je v Gorici odlomil več platanovih vej. Zdi se, da je platana najbolj občutljiva za veter, tudi zaradi tega ker je velika in nudi vetru velik odpor. Ogromna in kot veliko drevo debela veja se je odtrgala od platane na Largo Cugliat. K sreči jo je veter pahnil na severno stran, kjer je podrla kandelaber in zaprla cesto. Če bi padla na nasprotno stran, ki predrla streho trgovskega zavoda. Tudi v ljudskem vrtu je odtrgalo platanovo vejo, vendar škode ni bilo. Takšnih in manjših nezgod je bilo tisto noč na desetine. Tudi dežja je bilo v izobilju. Povečini se je voda hitro odtekala, le na parkirišču pred železniško postajo se je visoka voda zadržala še ves naslednji dopoldan. Tako se ponavlja ob vsakem nalivu. Zato bi kazalo povečati število požiralnikov, vsekakor pa bi jih morali pogosteje čistiti.

(Na sliki občinski delavci žagajo kot večje drevo debelo platanovo vejo na Largo Cugliat.)

V PROMETNI NESREČI V MEDEI

Umrl mlad avtomobilist sopotnik hudo ranjen

Njun avtomobil je zaneslo s ceste - Huda nesreča tudi v Tržiču

V prometni nesreči na pokrajinski cesti med Medeo in Fratto je v nedeljo pozno zvečer umrl 23-letni obrtnik Augusto Pupin iz Romansa, 21-letni Paolo Russian, prav tako iz Romansa, pa je utrpel zelo hude telesne poškodbe ter so ga sprejeli na oddelek za oživljanje in intenzivno nego bolnišnice v Vidmu s strogo pridržano prognozo.

Vzroki hude nesreče še niso povsem razjasnjeni, čeprav bi bilo mogoče sklepati, da je bila vmes tudi neprimerna hitrost. Avto lancia fulvia, ki ga je upravljal omenjeni Pupin, je namreč zletel s ceste na levi strani ter se preobrnil. Iz razbitin so s pomočjo gasilcev izvlekli Pupina, ki pa je umrl že med prevozom v bolnišnico ter Russiana, ki so ga najprej prepeljali v krminsko zdravstveno ustanovo, potem pa odredili njegov prevoz v Videm.

V Tržiču pa se je v nedeljo prav tako pozno zvečer, hudo poškodoval 29-letni Mario Pahor. Vicolo Romano 8. Na znanem križišču pri Anconetti je trčil v avtomobil. Sprejeli so ga v tržiško bolnišnico s pridržano prognozo.

Z združenimi močmi — medtem je iz bližnje kasarne orožnikov pritekel tudi poveljnik — so žensko zelo hitro povlekli iz globoke jame in iz ne ravno prijetnega in udušljivega okolja.

V bolnišnici, kamor so žensko odpeljali na pregled, so ugotovili le manjšo rano na prstu desne roke ter ji nudili prvo pomoč. Nesreče se je torej iztekla brez hujših posledic.

Odbor prosvetnega društva Oton Župančič se ob uspeli prireditvi «Vržot 81» zahvaljuje vsem, ki so darovali pokale, darovalcu vina in vsem, ki so s prostovoljnim delom ali kako drugače prispevali, da je pohod lepo uspel.

Padla je v greznično jamo

Precej nenavadna nesreča, ki se je iztekla brez hujših posledic je v nedeljo popoldne doletela 71-letno Pavlo Tamšič iz Sovodenj, Ul. Brenner 2. Ženska, ki živi skupaj s sestro in bratom je nameravala popraviti del ostrešja ki ga je v soboto ponoči razkril vihar, pri tem pa je padla v greznično jamo.

Klice na pomoč so slišali sosedje, ki so delali na bližnjem vrtu in ki so zelo hitro ugotovili, kaj se je pravzaprav zgodilo.

KMEČKA BANKA
USTANOVLJENA LETA 1909
GORICA - KORZO VERDI 51
TELEFON: 84206 - 84207 - 85383
TELEFON MENJALNICE: 83909
TELEX 460412 AGRBAN
VSE BANČNE USLUGE - MENJALNICA
RAZPOLAGAMO Z VARNOSTNIMI SKRINJICAMI

TRGOVINA OBUTVE
Calzature al Risparmio
(Ex ARA)
Ulica Duca d'Aosta 10
TRŽIČ

RAZPRODAJA
s popusti od 10% do 50%
pri vseh artiklih

OB 40-LETNICI VSTAJE JUGOSLOVANSKIH NARODOV

V NEDELJO V KLANI ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE 78 PADLIM

Ena najlepših strani iz zgodovine Tretje prekomorske je bila napisana prav na področju okoli Klane v bojih s 97. nemškim korpusom

Kakor smo zapisali v nedeljo, pripravljajo v Klani za prihodnjo nedeljo, 26. julija, veliko slavje, na katerem bodo odkrili spominsko ploščo 78 borcem in borkam Tretje prekomorske brigade, ki so zadnje dni aprila in prve dni maja 1945 padli v juriših na enote 97. nemskega korpusa, ki se je prav v zadnjih dneh vojne skušal izvleči iz obroča in se umakniti proti severozahodu, da bi se predal zahodnim zaveznikom in bi ne prišel v roke jugoslovanski partizanski vojski. To slavje se tudi vključuje v proslave ob 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov, vstaje, v katero so se postopoma, začenši že z jesenjo 1941, vključili tudi Primorci in istrski Hrvati.

Čeprav smo o Prekomorcih že večkrat pisali, menimo, da ne bo odveč, vrniti se k Tretji prekomorski brigadi, ki je prav v bitki pri Klani, kot se označuje zaključni spopad s 97. nemškim korpusom, napisala eno svojih najlepših strani.

Tretja prekomorska brigada je bila ena najmočnejših prekomorskih partizanskih enot, sestavljali so jo v glavnem slovenski fantje, ki so jih italijanske fašistične oblasti vtaknile v kazenske enote «Battaglioni speciali», v svojo redno vojsko ali pa tudi v zapore in koncentracijska taborišča. Ob ustanovitvi v pozni jeseni 1943 je brigada štela 180 borcev ves čas svojega šest tisoč kilometrov dolgega borbenega pohoda iz južne Italije na otok Vis in od tu po otokih južne Dalmacije je na celino do Knina in do Klane, je sprejela v svoje vrste nad 4 tisoč borcev, od katerih je padel vsak peti, vsak tretji pa je bil ranjen.

Tretja prekomorska je bila skupno s 26. dalmatinsko udarno divizijo vključena v tako imenovano reško bitko, ki je bila poverjena enotam 4. jugoslovanske armade, katere cilj je bil tudi sodelovanje pri osvoboditvi vse Istre in Slovenskega primorja, vštevši tudi Trst. Štiri brigade, ki so sestavljale 26. dalmatinsko divizijo, so se zbrale okoli Grobniškega polja. Divizija je štela 9 tisoč borcev. V okviru teh bojev je Tretja prekomorska brigada zamenjala na položajih 13. Primorsko - Goransko divizijo z nalogo, da na odseku Sukava - Ravno razbije nemško obrambo in osvobodi Klano. Brigada je štela tedaj 2.400 odlično oboroženih borcev, po večini primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov.

Brigada je 23. aprila 1945 prispela na izhodiščne položaje. V dežju in snegu je 24. aprila ob zori začela napad in pregnala sovražnika ter se prebila na Plesišče ter na severna področja Suhega. Bitka je bila zelo ogorčena, kajti Nemci niso in niso hoteli popustiti. Celotna divizija je imela pred seboj 188. nemško divizijo s 15 tisoč možmi. Boji na tem področju so bili hudi in so s spremenljivo, bojno srečo trajali polnih 12 dni, dokler ni nemški sovražnik moral kloniti.

V tem času pa je prišlo na bojišču tudi do pregrupacij v okviru 4. armade in je 26. divizija izvedla severno od Klane obhodni manever v smeri Jablanice in Ilirske Bistrice, da bi sovražniku prišla za hrbet. V tem okviru je tudi Tretja prekomorska brigada izvedla pospešen obhod in se 2. maja razporedila ob cesti med Podgradom in Šapjanami. Borci prekomorske brigade so Šapjane osvobodili in prodrli globoko v nemške položaje. Ker pa so Nemci začeli z ostrim prebojem, da bi prodirali proti severozahodu, so se enote Tretje prekomorske morale ponovno umakniti. Nemci so ponovno zavzeli Ilirsko Bistrico, dva bataljona Tretje prekomorske brigade pa sta preprečila sovražniku umik proti severu. Ker se je medtem položaj v Trstu in tržaški okolici že razčistil so prišle borcem na področju bojev s 97. nemškim korpusom na pomoč tudi druge enote 4. armade in 7. maja 1945 so klonile zadnje nemške še organizirane sile. Padlo je veliko nemških vojakov, vdalo se jih je 16 tisoč, toda tudi 26. udarna divizija je imela hude izgube. Tretja prekomorska brigada je imela 78 padlih in nad 300 ranjenih.

V nedeljo bodo tem 78 padlim soborcem v Klani odkrili spominsko ploščo in počastili njihov spomin.

A. K.

«UČKA - CESTNI PREDOR»

Predor pod Učko bodo kmalu izročili prometu. Pred tem pa je izšla knjiga z naslovom «Učka - cestni predor», ki jo sestavljajo v glavnem številne fotografije, tako da lahko govorimo o fotomonografiji. Fotografije je prispeval Virgilio Giuricin, priložnostne tekste pa Zvane Črnja, Andrija Mutnjaković, Josip Rogljić, Juraj Padjen, Mario Ladavac, Milan Rakovac.

TV-NADALJEVANKA «MANJ STRAŠNA NOČ...»

IZREDEN PRIMER ŽRTVOVANJA KI GA JE OPISAL DR. A. GALA

Konkretna zgodba skupine partizanov-ranjencev, ki so šli raje v smrt, kot da bi se predali italijanski fašistični vojski - Novembra jo bo prikazala ljubljanska TV v petih nadaljevanjih

Novembra bodo vsi jugoslovanski televizijski studii hkrati predvajali slovensko televizijsko nadaljevanko «Manj strašna noč», ki ima pet delov po približno šestdeset minut vsak.

Znani partizanski zdravnik dr. Aleksander Gala - Peter, na Primorskem je znan kot organizator primorske partizanske sanitete spomladi leta 1943, je v svoji obširni knjigi «Partizanski zdravnik» v poglavju «Tragedija na Ogenjci» pretresljivo opisal usodo ranjenih partizanov, ki so se zdravili v partizanski bolnišnici «Bele vode» na Ogenjci pri Loškem potoku na Notranjskem. Tu se je zdravilo 17 partizanov. Ob veliki italijanski ofenzivi poleti 1942 so ranjence poskrili v kraško jamo. Ranjenci so bili izdani in ker ni bilo nobene možnosti, da bi se rešili, so se odločili za smrt in pooblastili bolničarko Mimico, da opravi to nehvaležno nalogo. Mimica je to težko nalogo opravila, potem pa še sebe usmrtila. Kljub temu je šest ranjencev ostalo živih. Tri so Italijani takoj ustrelili, ostale tri pa obsodili na dosmrtno ječo.

Ti trije preživeli borci so se po kapitulaciji Italije septembra 1943 vrnili v partizane. Eden izmed njih, Vinko Smolnikar, je bil junija 1944 imenovan za pomočnika komisarja bataljona Vojske državne varnosti (VDV). Štab bataljona se je takrat zadrževal v Podturnu pri Dolenjskih Toplicah. Vinko Smolnikar je med člani kulturniške skupine Gubčeve brigade, ki je priredila miting v Dolenjskih Toplicah, zagledal tudi znan obraz — Ernesta Senčarja, enega izmed ranjencev in bolnikov, ki so se zdravili v kraški jami na Ogenjci poleti 1942. Ernest Senčar je pred napadom Italijanov na kraško jamo in partizane v njej, skrivnostno izginil.

Kmalu pa se je izkazalo, da je bil Ernest Senčar izdajalec, ki se je pridružil partizanom, da bi jih izdal. Senčar je bil glasbenik, igral je harmoniko in violino, v partizanih pa se je izdajal za hudega revmatika. Kot takega ga je dr. Peter sprejel med svoje oskrbovance. Ko je Ernest Senčar v jami slišal za soglasen sklep ranjencev, da raje umrejo, kot da bi jih dobil sovražnik, je sklenil pobegniti. Pobegnil je iz jame, se predal Italijanom in izdal jamo s skritimi ranjenci. Zatem so ga Italijani poslali v taborišče na Rab, odkoder se je vrnil z Rabsko brigado. Ker je dobro igral harmoniko in violino, je postal član kulturniške skupine Gubčeve brigade.

To je bil do srečanja z Vinkom Smolnikarjem, ki ga je aretiral in obtožil. Sodišče Dolenjskega vojnega področja je pripravilo javno razpravo v Dolenjskih Toplicah, kjer je bil obtoženi Senčar zelo znan kot dober harmonikar. Na sodišču se je branil, da so ga Italijani ujeli in mučili, on pa ni mogel zdržati. Pripeljal je Italijane do jame, da bi si ohranil življenje. Vojaško sodišče ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na smrt z ustrelitvijo. Njegove prošnje za pomilostitev SNOS ni uslišal in doletela ga je že izrečena pravična kazen.

O tragediji na Ogenjci je pisal tudi okupator. Ljubljanski dopisnik časopisa «Il piccolo» Carlo Tigoli je v tem časopisu priobčil članek z naslovom «Divizija Isonzo v borbi s partizani». Članek je bil 11. novembra 1942 priobčen tudi v belogardističnem «Slovenskem domu» s podnaslovom «Zdravnica ustrelila v podzemni jami 10 ranjenih partizanov».

Dr. Aleksander Gala - Peter je v omenjenem poglavju «Tragedija na Ogenjci», ki se bere kakor napet roman, še zapisal: «Dogodek (tragedija v kraški jami na Ogenjci — pripomba pisca teh vrstic) je tudi za narodnoosvobodilno vojno tako izjemen, da ga ne bi smeli pozabiti. Priča nam o junaštvu naših ljudi, ki so bili pripravljeni vsak hip žrtvovali svoja življenja za svobodo. Človek se ob tem nehote spomni na Črtomirovo prisego iz Prešernovega Krsta pri Savici: «Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi».

Tako je pokojni partizanski zdravnik dr. Peter tudi prispeval naslov «Manj strašna noč» novi slovenski televizijski nadaljevanki.

Idejni vodja te nadaljevanke dramaturg ljubljanske televizije Saša Vuga je povedal, da se mu je ideja, da bi scenarij narejen po knjigi «Partizanski zdravnik» dr. Aleksandra Gale - Petra predelali v televizijsko nadaljevanko, porodila že pred leti, ko je prebral knjigo in se seznanil z njenim avtorjem. Z doktorjem Dimitrijem Ruplom so se potem dogovorili, da bo le-ta pripravil scenarij, s tem da mu je dr. Peter ves čas pomagal z nasveti. Za naslov «Manj strašna noč» pa so se odločili zato, ker je bilo to pogumno dejanje resnična inkarnacija Prešernovih verzov.

JOŽE OBLAK

KAJ PRAVI O TEM PEDAGOG-PSIHOLOG

«Moj otrok je že nemogoč»

Težave staršev so v tem primeru posledica težav otroka

Pogosto čujemo od kake mamice ali očeta, kako se pritožuje nad obnašanjem svojega otroka, po navadi že šolarja. Posebno mamica toži, češ da «moj otrok je zelo nervozen, nemiren, vsaka moja beseda ga prizadene in spravlja v nerazpoloženje, tako da izgubi vsako voljo do dela»... Ali pa: «Moj otrok ponoči zelo slabo spi, nima nobenega teka, je nerazpoložen. Prav nič ni podoben drugim otrokom, ki so veseli in razigrani. Stalno ga moramo tako doma kot od doma spodbujati za to ali ono...» Pa tudi: «Strašno zaskrbljen je, posebno za šolo. Niti prav ne odloži žlice, ko že tišči glavo med knjige. Celo pri igri ne zdrži, češ, da ima veliko učenja, šolskih obveznosti...» So pa tudi drugačne pritožbe: «Moj otrok je že nemogoč. Naglo se razjezi. Z vrstniki se stalno prepira, celo pretepa. Vsi se pritožujejo nad njim, oziroma nad njegovim obnašanjem, tako sosedi v hiši, kot tudi učitelji oziroma profesorji med šolskim letom. Že ne vemo, kaj in kam bi z njim». So pa tudi starši, ki povsem drugače govore o svojem otroku: «Zelo je zaprt vase, noče nobene družbe, posebno ne s svojimi vrstniki...» Ali pa: «Išče si družbe, vendar pa le manjših otrok ali starejših od sebe. Sicer pa je najraje doma in je ves čas zamišljen ter sanjari in sanjari ves dan...» In podobno.

V bistvu gre za zelo občutljivega otroka, za zelo nervozno mlado bitje, ki nima stabilne emotivnosti, čustvenosti. Vsak premik od normalnih odnosov kaže, da otroku nekaj primanjkuje, pa naj gre za napako psihičnega, fiziološkega in fizičnega značaja.

Nervoza otroka je lahko bolj blagega značaja, trenutne oblike, torej nič posebnega, nič nevarnega, so pa tudi primeri globljih dimenzij in trajnejšega značaja. In tedaj starši sami ne bodo opravili nič ali vsaj ne vsega. Kadar se takšno stanje nervoze, nerazpoloženja, ihtavosti, pobitosti itd. podaljša, bodo morali starši iskati pomoči drugje, ne več v svojem okolju, v družini. Po pomoč bo treba najprej, če smo v dobi pouka, k pedagogu, v šolo, v nasprotnem primeru pa bo treba k zdravniku, seveda k otroškemu psihologu ali celo psihiatru. V vsakem primeru, ko starši opazijo, da pri otroku ni vse v redu z njegovim mentalnim zdravjem, z njegovo duševnostjo, ker se v svojem obnašanju ločuje od normalnih otrok, bo treba primer obravnavati bolj resno in poklicati na pomoč strokovnjaka, seveda, kot smo že rekli, po nekakšnem gornjem vrstnem redu, začenši pri pedagogu, pa dalje navzgor vse do psihiatra.

Vzroki nervoze otroka so lahko najrazličnejši in so zelo pogosto konstitucionalnega značaja. Otrok se je rodil z bolj nežnim in zato bolj občutljivim živčnim aparatom, ali pa preprosto z bolj nežnim in zato bolj občutljivim zdravstvenim stanjem nasploh in takega otroka sleherna, tudi neznatna bolezen fizično ošibi.

Često, celo najpogosteje povzroča pri otroku nervozo in duševno neravnotežje tudi nezdravo okolje, v katerem mora otrok živeti, na primer spori oz. prepiri v družini, smrt v drugimi, razporoka oz. dejstvo, da je družinsko okolje zapustil nekdo, ki ga je otrok imel rad.

Pa tudi nekaj povsem drugega lahko negativno vpliva na takega otroka. Otrokova mamica je rodila dečku oz. deklici brata oz. sestrico in to novo bitje v družini otroka moti, ker je bil do tedaj on središče pozornosti staršev.

Pogosto pa so za takšno razpoloženje otroka krivi tudi starši. Posebno sedaj, ko so družine maloštevilne in ko nekatere mamice pa tudi očetje tako rekoč tekmujejo med seboj, čigav otrok bo v šoli boljši, mnoge matere in očetje neprestano očitajo otroku, da njegovi šolski rezultati niso najboljši, oziroma da so otroci soseda ali prijatelja v šoli boljši, še več, celo brat ali sestrica sta boljša od njega. In ti očitki, ki so zelo pogosto krivični, včasih celo žaljivi, povsem logično negativno vplivajo na otroka, ker otrok takoj občuti krivico in ker je njegovo duševno stanje že samo po sebi nekoliko labilno se ti občutki «zlijejo» v duševno nerazpoloženje, ki se včasih kaže v nervozi, včasih v izredni pobitosti. Včasih pa se pri vsem tem zgodi še novo zlo: starši se celo fizično lotijo otroka. In morebitna klofuta ali kaj podobnega ne boli toliko fizično kot duševno, ker se v otrokovih občutjih spremeni v žalitev. In tedaj se otrok potegne popolnoma vase, se osami, se čuti prezíranega, zapuščenega, skratka nesrečnega. In tu pogosto korenini tudi nemiren sen otroka, slab tek, bledica, pomanjkanje volje za delo ali za igro, pomanjkanje razpoloženja za druženje z ostalimi otroci, celo z brati in starši.

(Prof. V. Č.)

Kulturni dogodki v slikah - kulturni dogodki v slikah

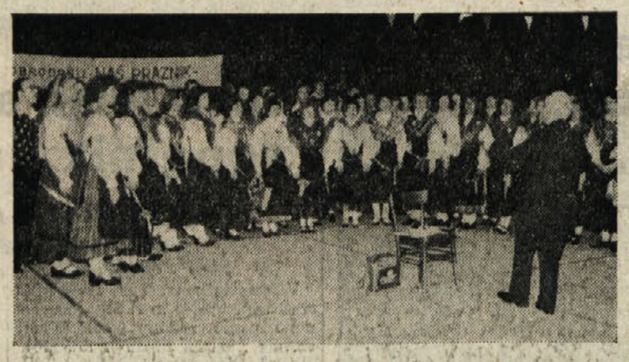

V nedeljo je nastopila v Lonjerju mladinska folklorna skupina KD Rdeča zvezda iz Saleža, v Nabrežini pa zbor Korotan iz Clevelanda.

Nagrajeni vinogradniki, ki so sodelovali na vinski razstavi v Križu. Na drugi sliki pa vidimo komisijo, ki je proglasila zmagovalce

MARJAN TOMŠIČ:

OŠTRIGETA

40.

Kar naenkrat pa je kmeta oplazilo. Sunkovito se je obrnil proti potepuhu, zgrabil ga je za roko, se mu zazrl v oči in vrgel iz sebe:

«Pa je sploh bila tu korjera? Korjera? Pa ti ljudje!»

Napeto je buljil v Marinića. Ker pa ta ni takoj odgovoril, je še dodal, bolj trdilno kot vprašalno:

«Turistov sploh ni bilo! Nikogar ni bilo!»

Izpustil je berača in se umaknil za korak. Bil je na moč prestrašen. Takrat pa ga je pogledal Marinić na poseben način in rekel mu je z glasom, ki ga prej še nikoli ni slišal:

«Ne skrbi, vse bo v redu. Pojdi domov, zamenjaj tole, kupi si, kar ti manjka. Ne boj se!»

In v hipu je bil Macura pomirjen in zgodilo se je še nekaj: takoj po teh besedah se mu je zapičilo v glavo, da je ta denar že od nekdaj njegov, pač njegov, čisto njegov, saj ga je prislužil njegov sin, ki je mornar in ki pluje po vseh morjih sveta. Kako da ne! Točno tako! Seveda, prinesel mu ga je, se pravi: prinašal vsakikrat, ko je prišel na dopust.

Pomirjen se je Macura odpravil proti domu. Pomahal je Mariniću, ki je krenil na desno proti Pučam.

Od daleč je zakričal:

«Pa se še kaj oglasi! Za veliko noč!»

Potem si je Macura odlomil vejo in si je odžvižgal dol proti bošku.

* * *

«Glej glej cerkvico!» si je rekel Marinić, ko se je privlekel na vrh hriba. Močno je pihal, kajti dan je bil precej vroč in hrib tudi dokaj strm.

Brisal si je potno čelo z rokavom in tuhtal, kako neki je mogel popolnoma pozabiti na tole svetišče. Najbrž zato, ker so nanj pozabili tudi vaščani in se v njem že dolgo ni maševalo. Kaka tri ali štiri leta je cerkvica samevala sredi grmovja in nizkih hrastov, okrog in okrog obdana z zapuščenimi travniki in livadami. Sicer pa je teh bilo malo, bolj se je po pobočju belile kraško kamenje; kot senene kopice se je šopirilo povsod; kupčki in kupi in kopice kamenja. Rod za rodom ga je znašal z njivic in travnatih zaplat.

Nekdo je ukradel ključavnico in vrata cerkvice so bila priprta le z žico in kolom. Levo in desno od vrat je bolščalo v Marinića po eno majhno, črno, križasto okno. Potepuh je pogledal gor in se začudil: tudi zvonov ni bilo več. Takrat, ko se je zadnjič potikal tod okoli, sta še visela v obokanem in kamnitem nadzidku.

Prijel je za kol, da bi ga zasukal in tako vrata odprl, pa si je premislil in se je raje pomaknil k oknu in pogledal skozenj. Tam pa je videl le črnino, ker ga je zaslepila dnevna luč zunaj cerkve, tudi sama cerkev je bila znotraj zelo temna.

«Pa poglejmo, če ne gre drugače,» si je zabrundal Marinić in je odpahnil črviva, razpadajoča vrata.

«Hladen, precej vlažen in dišeč zrak mu je buhnil v obraz. «Kako prazno in samotno je tuki», si je mislil popotnik in si kar ni upal prestopiti praga. Z desnico je potipal kamen, v katerem je bila nekoč žegnana voda. Samodejno se mu je roka pomaknila tja. Vendar ni bilo niti kapljice, da bi si omočil blazinice prstov in se prekrižal. Pa je vendar pokleknil in je živčno prebežal s prsti čelo, brado in prsi ter obe rameni.

«O!» je vzkliknil, ko je z glavo zadel ob visečo desko: balkon je razpadal, dol so visele late in izrezljane deske, ki so nekoč tvorile varovalno ograjo.

«E jej jej!» si je mislil Marinić, ko je gledal razdejanje. Tudi kos stropa je manjkal, vendar neba skozenj le še ni bilo videti. Deževalo pa je skozi razdrto streho, to se je jasno kazalo na umazanem madežu zgoraj in na vlažnih škrlah. Tudi klopi so že odnesli, niti ene niso pustili. Ob steni je nekdo položil dve deski na kamne, to je bilo vse. Pa spovednica je še stala ob levi steni, prav takšna, kot jo je spomin ohranil. Marinić je pokukal skozi zavesico. Na tleh so čepeli štirje veliki in težki svečniki. Potežkal jih je in pokimal.

Na oltarju so samevale že davno posušene rože. Bog zna kdo in kdaj jih je prinesel. Morala je to biti kakšna ženička iz vasi, ki jih je natrgala spomladi na travniku in jih porinila v steklenico skozi ozko grlo. Morda je prilila tudi vode, zdaj je ni bilo več.

Materi božji so krvavele ustnice, bile so tako lepe, tako zelo močno rdeče! Prav takšne ustnice je imel tudi sveti Peter in Jezušček. Marinić se ni mogel načuditi, kako neki je mogel slikar narisati sredi vseh drugih mrtvih barv kaj tako sočnega, polnega in živega.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

13.00 Koncert za jutrišnji dan
13.30 DNEVNIK
Danes v parlamentu
17.00 Sveže, sveže: glasba, predstave, aktualnosti
17.05 Izgubljeni otoki, 10. epizoda
18.00 La frontiera del drago, risani film
Lilli Put Put, risanka
19.00 Dick Barton - Posebni agent, 7. epizoda
19.20 Mazinga «Z», risani film
20.00 DNEVNIK
20.40 Punch in Jody - TV film
Potem ko se je odpovedal delu in karieri, celo svoji ženi, je neki vodilni mož izbral «svobodo» in se skušal uveljaviti v — cirkusu. Pod cirkuško šotorno krilo je torej prišel prostovoljno in se loteval vsakršnega dela. Bil je klovn, bil je uradnik, bil je krotilec, skratka vse, kar je bilo trenutno potrebno. In v tem je minilo 15 let. In bivšemu vodilnemu človeku se je zdelo, da je s tem uresničil svoje mladostne težnje, svobodno življenje v cirkusu. Toda medtem mu je umrla žena in znašel se je sam, vendar z obveznostmi do svoje doraščajoče hčere, ki je doslej še ni poznal. Toda dekle pride k njemu na počitnice. Možu pa ni bilo lahko, da bi naenkrat od povsem svobodnega človeka postal skrben oče in tako se mož znajde spet pred novimi težavami, novimi obveznostmi, tako da ni več — svoboden
21.55 Sindikalna tribuna
Tiskovna konferenca CGIL - CISL - UIL
22.55 Mister Fantasy: glasba
Ob koncu: DNEVNIK - Danes v parlamentu - Vremenska slika

Drugi kanal

13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.15 Šolska oddaja: zgodovina filma
17.00 Dnevi upanja: Čudež, drugi del TV filma
Program za mladino:
17.40 Pravljice
18.00 Nevidno, dokumentarec
18.30 Iz parlamenta
DNEVNIK 2 - Šport
18.50 SWAT - Posebni protikriminalni oddelek - TV film
Vremenske napovedi
19.45 DNEVNIK 2 - Poročila
20.40 Mayerling - film
Režija Terence Young. Igrajo: Omar Sharif, Catherine Deneuve, James Mason, Ava Gardner
Omar Sharif in Catherine Deneuve odigrata v filmu Mayerling vlogo Rudolfa Habsburškega in njegove prijateljice Marije Vetsere. Kot je znano, so ju 30. januarja 1889 našli mrtva. Je bil to samomor ali umor? Uradno ni bilo nikoli razčiščeno. Ljudje pa so spletli na račun teh dveh smrti veliko zgodb. O tej zgodbi so bile pisane knjige, napravili so tudi film o tragičnem primeru dveh zaljubljenih oseb». On, Rudolf, je bil edini sin Franca Jožefa. Stari konzervativni cesar sina ni rad videl, ker je bil ta preveč svobodnjaški. Rudolf, ki se je poročil z belgijsko princeso, pa se zaljubi v meščanko Marijo Vetsero in da bi ne prišlo do škandalov, ga nekako potisnejo ob stran, pošljejo ga v svet, da bi ga ločili od prijateljice Marije. In ko se on vrne, mora ona v svet. Toda vendarle najdeta možnost, da se sestaneta in zaživita skupaj v gradu Mayerling. Zgodba se nadaljuje...
Ob koncu DNEVNIK 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

19.00 DNEVNIK 3
19.15 DNEVNIK 3 - Deželni programi
19.50 Delta: Antologija znanosti in tehnike
20.10 Otroške nezgode
20.40 Torkov koncert
W. A. Mozart
21.35 DNEVNIK 3
22.00 Rock koncert: Nine Below Zero
22.25 Nemogoče ... ne obstaja! - film

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

18.50 Poročila
18.55 Beli delfin, risana serija
19.10 Čez tri gore: Obirski ženski oktet
19.35 Obzornik
19.45 Mostovi - Hidak, oddaja za madžarsko narodno skupnost
20.00 Knjiga
20.15 Risanka
20.24 TV in radio nocoj
20.26 Zrno do zrna
20.30 DNEVNIK in Vreme
21.00 Osrednja proslava 40-letnice vstaje slovenskega naroda
Nocoj ob 21. uri bo na Trgu revolucije v Ljubljani osrednja proslava ob 40. obletnici slovenskega naroda z odkritjem spomenika Edvardu Kardelju. To veliko ljudsko manifestacijo bo neposredno prenašala tudi ljubljanska televizija. Ob tej priložnosti bo izveden bogat program, saj bo nastopilo pet pevskih zborov z okoli tristo pevci, dramska skupina, dva orkestra ljudske milice in jugoslovanske ljudske armade in drugi. Po pozdravnem nagovoru člana predsedstva SRS dr. Marijana Breclja in odkritju spomenika tovarišu Edvardu Kardelju bo govoril predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher
21.50 Odgovor v vetru, TV film
22.50 Stendhal: Rdeče in črno, nadaljevanka
23.55 Poročila

Koper

17.30 Ponovitev filma
19.00 Odprta meja
19.30 Otroški kotiček
20.15 Stičišče
20.35 Tudi ti poizkusi, Lionel, film
Igrajo: Oreste Lionello, Ubaldo Lay, Elena Veronese
22.00 Dnevnik danes
22.10 Ustvarjanje Titove Jugoslavije
23.10 Baletna oddaja

Zagreb

19.05 TV koledar
19.15 Otroška oddaja
19.45 Narodna glasba
21.00 Osrednja proslava 40-letnice vstaje slovenskega naroda
21.55 Sij, sij, moja zvezda, film

SVICA

19.30 TV film iz serije Jeeg Robot
20.40 Arsenio Lupin igra in izgubi, zadnja epizoda
21.40 Glasbena oddaja: Moustaki

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.10 Radijski mozaik: Danes bomo govorili o ... psiholoških vprašanjih, Glasbene spremljave, Iz arhiva; 10.10 Koncert s posnetki na trakovih in ploščah; 11.30 Poldnevniški razgledi: Kulturne aktualnosti doma in v svetu, Četrtkova srečanja, Kratek skeč; 13.20 Poštni predal: Glasba po željah; 14.10 Popoldanski program: Motivi z malega zaslona; 14.30 Otroški kotiček; 14.50 Danes smo izbrali; 15.30 Portreti; 16.00 Glasbeni avtomat; 17.10 Razširjeni obzornik: Solist z orkestrom; 17.30 «Dva bregova». Drama v treh dejanjih.

KOPER

(Slovenski program)

7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.05 Jutranji koledar; 7.37 Kinospored; 8.15 Najava sporeda; 14.00 Najava sporeda, pregled dogodkov; 14.05 Domači pevci zabavne glasbe; 14.40 Male skladbe velikih mojstrov; 15.00 Mladim poslušalcem; 15.37 Glasbeni notes; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorska poje; 17.30 Primorski dnevnik; 16.45 Zabavna glasba.

KOPER

(Italijanski program)

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.15 Horoskop; 8.50 Muratti music; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je ...; 10.15 Orkester Manuel; 10.32 Glasbeni odmor; 10.45 Mozaik; 11.00 Vsi jih poslušamo; 11.32 Kim; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Modri val; 15.33 Prijeten popoldan; 16.15 Plošče; 16.45 Poje zbor Piccola Baita; 17.00 Glasovi naših dni: James Joyce; 17.10 S simpatijo; 17.32 Crash; 17.55 Koledarček; 18.00 Glasbena fantazija; 18.30 Poje Helen Reddy; 18.45 Scene slovenske opere; 19.15 Glas Zdenke Vučković; 19.45 Nasvidenje jutri.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00, 6.58, 7.58, 9.58, 11.58, 12.58, 16.58, 18.58, 20.58 Informacije o cestnih razmerah; 6.00, 7.15, 8.40 Glasbena kombinacija; 6.44 Včeraj v Parlamentu; 9.00 in 10.03 Radio anche noi; 11.00 Štiri četrtine; 12.03 Ni bilo to prejšnje leto?; 12.25 Ul. Asiago Tenda, oddaja z občinstvom; 13.15 Master 14.26 Ugibanja; 15.00 Errepiuno - Poletni program; 16.10 Rally; 16.35 La Bagaria; 17.03 Modri Milan; 18.28 Nekdanje pesmi; 19.15 Jazzovska zgodba; 19.40 Gledališka družba; 20.25 Danes zvečer ...; 21.00 Operni tednik; 21.30 Folklorna glasba; 22.00 Poletne povesti; 22.35 Glasba; 23.03 Danes v parlamentu. Telefonski poziv.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.45 Dnevi; 9.05 Zločin in kazen, F. Dostojevskega, 8. nadalj.; 9.32 in 10.12 Luna v vodnjaku; 11.32 Kako so živeli Indijanci; 11.56 Tisoč popevk; 12.10 in 14.00 Deželni programi; 12.45 Radijski kontakt; 13.41 Sound-Track, glasba in kino; 15.00 Nemogoči intervjuji, ob koncu: Glasba Pina Calvija; 15.42 Vse o toploti minuto za minuto; 19.00, 19.50 in 22.40 Naoravimo korak nazaj!; 21.00 Operni koncerti; 22.20 Parlamentarna panorama.

LJUBLJANA

7.00, 7.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 16.00, 20.00 Poročila; 7.10 Prometne informacije; 7.20 Rekreacija; 7.35 Vremensko poročilo za pomorščake; 8.30 Iz naših sporedov; 8.45 Dobro jutro, otroci!; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.30 Iz glasbenih šol; 10.05 Z radiom na poti; 10.40 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za ...; 12.05 Z našimi opernimi pevci; 12.35 Znano in priljubljeno; 13.10 Danes smo izbrali; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Po domače; 14.00 Iz naših krajev, Iz naših sporedov; 14.30 Priporočajo vam ...; 15.05 V korak z mladimi; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Zabavna glasba; 16.50 Radio danes, radio jutri!; 17.00 Vrtiljak; 19.00 Sotočje; 19.45 Glasbena medigra; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.40 Odkrijte spomenika Edvardu Kardelju in osrednja republiška proslava ob Dnevu vstaje; 22.05 Radijska igra; 23.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 23.15 Iz naših sporedov; 23.30 Tipke in godala; 00.05 Lirični utrinki; 00.10 S popevkami po Jugoslaviji; 1.05 Nočni program.

V PRVEM DNEVU 11. SVETOVNIH ŠTUDENTSKIH IGER V BUKAREŠTI

PRVE ZLATE KOLAJNE ZA ROMUNE IN SOVJETE

Osvojili so jih v moški gimnastiki - Odlični nastopi kitajskih športnikov Italijani uspešni v sabljanju - Jugoslovanski košarkarji uklonili Mehiko

BUKAREŠTA — Včeraj so v prvem dnevu univerziade podelili prve dve seriji kolajn. V moški gimnastiki so, kot je bilo pričakovati, po zlatih posegli Romuni in Sovjeti. Do brona se je dokopala tudi Kitajska, ki pa ni blestela le v tej panogi, ampak je presenetila tudi v mnogih drugih, kar jasno kaže, da gre kakovost kitajskega športa strmo navzgor. To najbolje kaže tudi vaterpolsko srečanje, kjer so Kitajci Jugoslaviji, eni izmed svetovnih vaterpolskih velesil, nepričakovano iztrgali remi. Če k temu dodamo še uspešne nastope v odbojki in v skokih v vodo, kjer so Kitajke trenutno na prvem in tretjem mestu, potem si že lažje ustvarimo vtis o odličnih kitajskih športnikih in športnicah.

Italijani so opravili včeraj le malo nastopov. Zelo uspešni so bili v sabljanju, manj pa v rokoborbi. Jugoslovani so dosegli polovični uspeh v rokoborbi, enakega so slavili, kot smo že povedali, v vaterpolu, z lahkoto pa so odpravili v košarki Mehiko.

Danes se začenja tekmovanje v atletiki, ki bo gotovo, ob nekaterih ostalih panogah, v ospredju zanimanja ljubiteljev športa, saj bo nastopilo več odličnih atletov, ki so sposobni doseči tudi vrhunske rezultate.

Grškorimska rokoborba

Rokoborci grškorimskega sloga so imeli včeraj na sporedu izločilne nastope.

Med Italijani je nastopil (v kategoriji do 82 kg) le Bisignani, ki pa v boju z Romunom Draico ni imel sreče in je po dveh minutah in pol predal dvoboj.

Med Jugoslovani je v isti kategoriji nastopil Kopas, ki je s tušem odpravil Kanadčana Saterja. V kategoriji do 100 kg pa je Ribarič dvoboj z Madžarom Mihalicsem izgubil po točkah.

Skoki v vodo

Po prvih desetih skokih v vodo z deske za ženske je lestvica taka:

1. Li Yihua (Kit.) 466,02
2. Neyer (ZDA) 457,89
3. Shi Meiqin (Kit.) 443,25
4. Sidorova (SZ) 442,17
5. Dmitrijeva (SZ) 440,79
6. Gonzales (Kuba) 439,71
7. Hociota (Rom.) 437,55
8. Mac Farlane (ZDA) 430,86
9. Mc Grath (ZDA) 430,65
10. Keifer (Kan.) 421,53
11. Cirstea (Rom.) 413,22
12. Tenorio (Meh.) 403,47

Teh dvanajst tekmovalk se je uvrstilo v nadaljevanje tekmovanja.

Košarka

Prvo kolo košarkarskega turnirja je prineslo take rezultate:

ŽENSKE

Jugoslavija - Mehika 79:64 (33:24)

Vaterpolo

Jugoslavija - Kitajska 13:13 (4:4, 3:2, 3:3, 3:4).

KOLAJNE

ROMUNIJA	2	0	0
SOVJETSKA ZVEZA	1	1	1
KITAJSKA	0	0	1

KOŠARKA

BOLOGNA — Letošnje državno košarkarsko prvenstvo se bo pričelo v nedeljo, 27. septembra, končalo pa se bo 9. maja 1982.

Danes bodo tekmovali

ITALIJANI

ATLETIKA

moški

110 m ovire: Fontecchio in Prast
400 m ovire: Trevisan in Putetto
1500 m: Patrignani in Boffi
10.000 m: Faustini
višina: Bruni in Stella
palica: Barella in Drechsel
krogla: Capriotti in Mercurio
troskok: Ussi

ženske

100 m: Curini in Nodari
400 m: Rossi
1500 m: Dorio
kopje: Quintavalla

GIMNASTIKA

ženske: Bortolaso

ROKOBORBA

(grško-rimski slog): Pecorare in Morelli

SABLJANJE

Busacca, Caglioni in Cicconetti (floret ženske), Borella, Cervi in Scuri (floret moški)

TENIS

moški: Ricci, Bitti in Binaghi
ženske: Mel in Lazzeri

JUGOSLOVANI

ATLETIKA

moški

višina: Temin
krogla: Saračevič
100 m: Zarič in Popovič
110 m ovire: Vukičevič
1500 m: Pokrajčič

ženske

100 m: Ištvanovič

ROKOBORBA

(grškorimski slog): Menišević in Ban

KOŠARKA

moški

Jugoslavija - Kongo

ženske

Jugoslavija - Španija

VATERPOLO

Jugoslavija - Mehika

Včerajšnji rezultati v posameznih panogah so bili taki:

Gimnastika

MOŠKI

Ekipe: 1. Romunija 173,50; 2. Sovjetska zveza 172,95; 3. Kitajska 171,70; 14. Italija.

Posamezniki: 1. Szilier (Rom.) in Korolev (SZ) 57,95; 3. Akopian (SZ) 57,85.

Sabljanje

V prvem dnevu sabljaškega turnirja so se vsi trije italijanski tekmovalci v floretu uvrstili v 4. kolo: Cervi s 4 zmagami, Scuri s tremi in Borella s petimi.

Odbojka

Začelo se je tudi tekmovanje v odbojki, ki je dalo v predtekmovanju te izide:

MOŠKI

Španija - Libanon	3:0
Kitajska - Egipt	3:0
Bolgarija - Belgija	3:0
Turčija - Venezuela	3:0

ŽENSKE

Kitajska - Belgija	3:0
Mehika - Turčija	3:0
Kuba - Švica	3:0

DANAŠNJI SPORED

ATLETIKA: finale moške krogle in teka na 10.000 m
KOŠARKA: drugo kolo (moški in ženske)
GIMNASTIKA: finale (ženske) posamezno in ekipno
GRŠKORIMSKA ROKOBORBA: izločilni nastopi v vseh kategorijah
SABLJANJE: izločilni nastopi v ženskem floretu (posameznice) in finale v moškem floretu (posamezniki)
SKOKI V VODO: deska, finale (ženske)
TENIS: prvo kolo (moški in ženske)
ODBOJKA: drugo kolo (ženske in moški)
VATERPOLO: drugo kolo

Posnetek na startu nedeljske mednarodne kolesarske dirke na kronometer za 5. «Trofejo Agraria Močilnik», ki jo je priredila Adria

KOLESARSTVO — *KONČAL SE JE «TOUR DE FRANCE»*

Zmagoslavje B. Hinaulta

Francoski as praktično brez konkurence - Ogromna množica ljudi v Parizu - Freddyju Maertensu poslednja etapa - Sedaj v Prago

PARIZ — Bernard Hinault je zmagoslavno končal krožno dirko po Franciji na Elizejskih poljanah v Parizu; zadnja etapa je bila za Bretonca le formalnost, saj je bilo že več dni jasno, da mu noben nasprotnik ni dorasel. Pomanjkanje pravega antagonista Hinaultu pa je bila prav gotovo letošnja največja hiba Toura: na «Giru», kjer je bila kakovostna raven verjetno nižja, je prav negotovost glede končnega zmagovalca pritegnila pozornost publike.

Hinault je tako dosegel svojo tretjo zmago na najbolj prestižni dirki na svetu, obenem pa postavil nov rekord glede poprečne hitrosti (37,844 kilometrov na uro), ki ga je od leta 1972 imel slavni Anquetil. Bretonski kolesar je že izjavil, da bo skušal potrditi svojo premoč tudi na svetovnem prvenstvu v Pragi, kjer pa se bo moral spoprijeti z Battaglinom in drugimi italijanskimi kolesarji, ki bodo verjetno trši oreh, kot pa veterana Zoetemelk in Van Impe, Avstralec Anderson in drugi letošnji bledi protagonisti Toura.

V zadnji etapi je Belgijec Freddy Maertens dokazal da je letos v sprintu najboljši in v končnem sprintu osvojil etapo, obenem pa ohranil zeleno majico najboljšega sprinterja. Etapa sama ni bila zelo razgibana, saj so vsi kolesarji privozili skupaj v Pariz, kjer jih je pričakala ogromna množica.

Po koncu dirke so nagradili zmagovalca Hinaulta in ostale protagoniste, nazadnje pa sta spregovorila še pariški župan Chirac in francoski minister za šport Avice.

Vrstni red zadnje etape (Fontenay sous Bois - Pariz, 186,8 km)

1. Maertens (Bel.)	4.45'24"
2. De Wolf (Bel.)	
3. Thaler (ZRN)	
4. Anderson (Avstral.)	
5. Gauthier (Fr.)	
6. Kelly (Irska)	
7. Pevenage (Bel.)	
8. Van der Velde (Niz.)	
9. Jacobs (Bel.)	
10. Martinez (Fr.) vsi z zmagovalčevim časom.	

Končna skupna lestvica:

1. Hinault (Fr.)	96.19'38"
2. Van Impe (Bel.) po	14'34"
3. Alban (Fr.)	17'04"
4. Zoetemelk (Niz.)	18'21"
5. Winnen (Bel.)	20'26"
6. Bernardeau (Fr.)	23'02"
7. De Muynck (Bel.)	24'25"
8. Nillson (Šv.)	24'37"
9. Criquielion (Bel.)	26'18"
10. Anderson (Avstral.)	26'52"
11. De Wolf (Bel.)	28'53"
12. Van der Velde (Niz.)	29'46"
13. Tinazzi (Fr.)	29'51"
14. Martinez (Fr.)	32'16"
15. Schepers (Bel.)	33'27"

AVTOMOBILIZEM

FORMULA 3 ZA EP

Slavje Italijana Maura Baldija

MISANO — Italijan Mauro Baldi je osvojil svojo šesto zmago za EP formule 3 in je tako praktično že evropski prvak. Do konca prvenstva manjkajo namreč le še štiri dirke. Baldi pa ima kar 26 točk prednosti pred Francozom Fertejem. Prav ta je bil na nedeljski preizkušnji njegov najhujši tekmec, saj je lep del dirke bil celo v vodstvu. V sedemnajstem krogu pa ga je Baldi prehitel in končal brez težav na prvem mestu.

KONČNI VRSTNI RED

1. Baldi (It.), march alfa romeo	38'47"52
2. Fertè (Fr.), martini alfa romeo	38'49"19
3. Schlesser (Fr.), martini alfa romeo	39'16"26
4. Streiff (Fr.), martini alfa romeo	39'19"00
5. Pirro (It.), martini MK 3	39'43"69

PO ENAJSTIH PREIZKUŠNJAH JE LESTVICA ZA EP TAKA

1. Baldi 70
2. Fertè 44
3. Alliot 37
4. Larrauri 30
5. Streiff 22

NOGOMET

«TROFEJA MARJAN»

Zmaga in poraz Zagrebčanov

SPLIT — Že v prvem dnevu (v nedeljo) mednarodnega nogometnega turnirja v Splitu za «Trofejo Marjan» je prišlo do presenečenja. Zagrebški Dinamo je namreč premagal Hajduka z 2:1 (0:1).

Sinoči pa je brazilsko moštvo Vasco de Gama premagalo Dinamo z 2:0 (0:0). V brazilski ekipi je dobro igral novi nakup Udineseja Orlando. (nb)

Trije protagonisti letošnjega «Toura»: Hinault, Van Impe in Zoetemelk (Telefoto AP)

ATLETIKA — JUGOSLOVANSKO DRŽAVNO PRVENSTVO

V Slovenijo devet naslovov

Na splošno poprečni rezultati - Slovenski rekord Mojce Šavle

SUBOTICA — V soboto in nedeljo se je v Subotici odvijalo jugoslovansko državno prvenstvo v atletiki.

Zaradi okrnjene udeležbe (poleg ostalih sta manjkala Kopitar in Stekić) in pa tudi zaradi neprijetne vročine, izrednih dosežkov niso zabeležili, kljub temu da smo bili v obeh dnevih priča razburljivim bojem.

Zelo dobro so se na letošnjem prvenstvu odrezali predstavniki Slovenije, saj je slovenskim klubom šlo kar devet državnih naslovov. Pet zmag so dosegle atletinje, štirikrat pa so bili uspešni atleti; med klubi pa je največ naslovov dosegla Olimpija iz Ljubljane (4), pred Novo Gorico z 2, po en naslov pa Kladivar, Novo mesto in Velenje.

Na letošnjem prvenstvu državnih rekordnih dosežkov niso dosegli, edini rekord je v drugem dnevu prvenstva dosegla Novogoričanka Mojca Šavletova, ki je dosegla doslej najboljši slovenski rezultat na 400 m ovire s časom 59"84.

Zmagovalci: 100 m: Popović 10"69, 400 m: Alebic 45"98; 1500 m: Pokrajčić 3'43"83; 1000 m: Janičijević 30'02"72; štafeta 4X100: Partizan 40"82; 110 m ovire: Pisić 14'31; 200 m: Knapic 21"38; 800 m Zivotić 1'52"48; 5000 m: Miklavžina 14'18"40; 4X400: Nova Gorica 3'14"84; 400 m ovire: Kestenović 53"30; 3000 m zapreke: Pokrajčić 8'35"21; višina: Temin 221 cm; daljina: Krolo 7,20 m; krogla: Saračević 20,14 m; kopje: Cujnik 78,62 m; troskok: Hegediš 16,36 m; palica Bizjak 4,70 m; disk: Tarabarić 54,50 m; kladivo: Stiglić 68,20 m.

Zmagovalke: 100 m: Ištvanović 12"14; 400 m: Seliškar 54"68; 1500 m: Pergar 4'24"54; 4X400 m: Olimpija 47"67; 200 m: Seliškar 24"49; 800 m: Tomečić 2'10"27; 3000 m: Pergar 8'59"34; 4X400 m: Spartak 3'50"44; 400 m zapreke: Šavle 59"84; višina: Prezelj 179 cm; daljina: Lazarević 6,49 m; disk: Golubić 46,70 m; krogla: Tufegdžić 15,50 m; kopje: Menjhart 53,76 m.

PLAVANJE

MARATON CAPRI - NEAPELJ

Argentinec Plit tretjič zmagal

NEAPELJ — Argentinec Claudio Plit je že tretjič zaporedoma zmagal na 27. plavalnem maratonu iz Caprija v Neapelj. 14 km dolgo progo je Plit pokril v 3.31'08", drugouvrščeni Sirec Masri Bassam pa je na cilj dospel z 2'03" zamude. Prva v ženski konkurenci je na cilju reprezentantka Nove Zelandije Kristine Carr, ki je bila na skupni lestvici presenetljivo peta

KOLESARSTVO — *5. «TROFEJA AGRARIA MOČILNIK»*

Škulju in Hafnerju Adriina dirka

Član Horjula zmagal v A-B, kolesar Kokrice pa v C-D kategoriji Ivo Doljak (Adria) šesti - Odlična organizacija - Bogate nagrade

Na letošnji kolesarski dirki na kronometer za peto «Trofejo Agraria Močilnik» predstavništvo iz Slovenije ni bilo tako številno kot prejšnja leta. Vseeno pa so kolesarji iz Slovenije dosegli izjemen uspeh.

V A-B kategoriji je namreč zmagal Marko Škulj (Horjul), v C-D kategoriji pa Jože Hafner (Kokrica). Če dodamo, da je skupno najboljši čas dosegel Škulj, da je bil Pogačar (Horjul) tretji, Hafner pa četrti, potem je jasno, da se predstavniki iz SRS bolje res niso mogli izkazati.

V Bazovici se je na startu predstavilo 41 kolesarjev iz Furlanije - Julijske krajine in Slovenije. Dirka je bila na kronometer, proga pa običajna: Bazovica - Občine - Bazovica (14.600 km). Vremenski pogoji kolesarjem gotovo niso bili naklonjeni. Deževalo je, občasno pa je pihala tudi burja. Vsi tekmovalci pa so se zagnano vrgli v borbo, kaj kmalu pa je bilo jasno, da bo končni zmagovalec Marko Škulj, ki je odlično vozil. Njegov najnevarnejši konkurent Franco Fontana je bil za malenkost slabši, pod 21. minutami pa je vozil tudi drugi predstavnik Horjula Marjan Pogačar.

Adriini navijači so seveda veliko pričakovali od Iva Doljaka. Le-ta pa je prepočasno vozil v sklepnem delu proge in se je moral zadovoljiti le s šestim mestom. Petelin pa je bil osmi.

Po tekmi je sledilo bogato nagrajevanje. Udeleženci dirke so bili z organizacijo zelo zadovoljni. Požrtvovalni Adriini športni delavci so se nedvomno zopet izkazali.

«Mislim, da je prireditev dobro uspela. Zadovoljen sem z udeležbo pa tudi z vzdušjem na tej prireditvi,» je zadovoljen dejal Silvano Močilnik.

In res: Lonjer je poskrbel še za en lep «kolesarski dan».

LESTVICE

KATEGORIJA A-B

1. Marko Škulj (Horjul), ki je prevozil 14.600 km v 20'21"8 s poprečno hitrostjo 43,018 kilometrov na uro	
2. Fontana (Autotrasporti C.)	20'22"1
3. Pogačar (Horjul)	20'35"2
4. Valguarnera (Monreale)	21'26"0
5. Peresoni (Fontanafredda)	21'29"5
6. Doljak (Adria)	21'29"7
7. Moretuzzo (Fontanafredda)	21'38"0
8. Petelin (Adria)	21'54"5
9. Mačk (Horjul)	21'57"1
10. Della Giustina (Livenza)	21'57"2

KATEGORIJA C-D

1. Jože Hafner (Horjul), ki je prevozil 14,600 km v 20'52" 2 s poprečno hitrostjo 41,974 km na uro	
2. Cerasari (Trasporti)	21'26"8
3. S. De Rovere (Fontanafredda)	21'46"2
4. L. De Rovere (Fontanafredda)	21'47"8
5. Giorgi (Pedale TS)	21'51"9
6. Baldan (Vivian)	21'53"9
7. Najdič (Horjul)	22'22"1
8. Marega (Capponi)	22'30"7
9. Margiotta (Cottur)	22'33"7
10. Ferluga (Adria)	22'35"2
17. Bonanno (Adria)	23'50"8
20. Macarol (Adria)	23'57"8

KATEGORIJA A

1. Škulj (Horjul); 2. Pogačar (Horjul); 3. Peresoni (Fontanafredda).

KATEGORIJA B

1. Fontana (Autotrasporti); 2. Valguarnera (Monreale); 3. Doljak (Adria).

KATEGORIJA C

1. Hafner (Kokrica); 2. S. Derovere (Fontanafredda); 3. L. De Rovere (Fontanafredda).

KATEGORIJA D

1. Cerasari (Autotrasporti); 2. Marega (Capponi); 3. Ferluga (Adria).

ABSOLUTNI ČAS

1. Škulj (Horjul) 20'21"8; 2. Fontana (Autotrasporti) 20'22"1; 3. Pogačar (Horjul) 20'35"2; 4. Hafner (Kokrica) 20'52"2; 5. Cerasari (Autotrasporti) 21'26"8.

Tekmovalna komisija: Gianni Miani, Bruno Lavrenčič, Lino Vicigni in Ervino Gianni.

B. Lakovič

DIRKA V PRATU

Argentin presenetil favorita Saronnija

PRATO — Mladi Moreno Argentin je zmagal na dirki «Gran premio Industria e Commercio». V končnem sprintu je premagal štirinajst drugih kolesarjev in samega favorita Saronnija, ki se je uvrstil na drugo mesto.

KONČNI VRSTNI RED (204 KM)

1. Argentin	5 ur 12'
2. Saronni	
3. Bombini	
4. Leali	
5. Minetti vsi z zmagovalčevim časom	

TOTIP

1. —	1.	Destrezza	2
	2.	Ciombe	1
2. —	1.	Cosiguina	2
	2.	Fargan	1
3. —	1.	Little	X
	2.	Chief di Jesolo	2
4. —	1.	Grizly	1
	2.	Ragione	X
5. —	1.	Old Parr	X
	2.	Pentamber	1
6. —	1.	Frioland	2
	2.	Juta	X

KVOTE

12 — 17.431.200 lir
11 — 540.000 lir
10 — 44.500 lir

JADRANJE — «POKAL PRIJATELJSTVA»

Zadovoljiv nastop tekmovalcev Sirene

Zmagal Rečan Grego pred Koprčanom Kocjančičem

V soboto in nedeljo je bila na Vrbskem jezeru na Koroškem prva regata za «Pokal prijateljstva», na našem področju najpomembnejša jadralna prireditev za kadete, oziroma mladince.

V razredu optimist je jadralo 82 kadetov, v razredu «420» pa 32 mladincev. Udeležba je bila množična in tudi kakovost jadralcev, saj so se zbrali najboljši jadralci iz Furlanije - Julijske krajine, slovenske in hrvaške obale do Kvarnerskega zaliva ter iz Avstrije, sodelovali pa so tudi francoski jadralci.

Regato je organizarl Koroški jadralni klub iz Krive vrbe in to kar dobro, saj je bilo treba preskrbeti nekaj sto ljudi, jadralcev in spremljevalcev. TPK Sirena je zastopalo na regati sedem kadetov v razredu optimist in posadka 420.

Zmagal je Rečan Grego pred Kocjančičem (JK JADRO, Koper) in Perellijem (SVBG Trst). Vsi kadeti Sirene so se uvrstili nad pričakovanjem, saj je za večino to le druga regata te sezone. Peter Sterni se je uvrstil na 23. mesto, Arianna Bogatec na 28. in Davorin Starc na 30. mesto. Maksi Ferfolja, Igor Civardi, Aleksander Panjek in Aram Vodopivec so nekoliko niže na lestvici, vendar so pustili za seboj precejšnje število jadralcev. Žal, zaradi pozne ure zaključka serije regat in velikega števila jadralcev uradni rezultati še niso znani.

V razredu «420» pa sta se Lorenzo Bogatez in Peter Furlan uvrstila na 30. mesto.

Regata je bila težka zaradi stalnih vremenskih sprememb, od sonca do ploh in mraza, in stalnega spreminjanja smeri vetra.

V soboto in nedeljo se bo regata nadaljevala v Miljskem zalivu, 29. in 30. avgusta pa bo zaključna regata v Portorožu, ko bodo tudi znani dokočni zmagovalci «Pokala prijateljstva». Jadralci Sirene bodo do takrat poskušali popraviti svoje uvrstitve.

m.p.

TENIS — TURNIR V LA SPEZII

A. Panatta brez težav premagal Franulovića

Italijan zmagal v dveh setih (6:2, 6:0)

LA SPEZIA — Italijan Adriano Panatta je zmagovalec mednarodnega teniškega turnirja v La Spezii.

Italijanski tenisač je v finalu premagal Jugoslovana Željka Franulovića dokaj gladko s 6:2, 6:0. Sicer pa pomeni za jugoslovanskega veterana že nastop v finalu veliko zadoščenje.

V polfinalu je Panatta premagal Angleža Feaverja s 6:4, 7:6; Franulović pa je odpravil Peruanca Arrayo s 6:1, 1:6, 6:2.

KOŠARKA

DANES IN JUTRI

Mednarodni ženski turnir v Škednju

V Trstu bo danes in jutri mednarodni turnir ženske košarke za trofejo «Profumeria Mimosa». Organizator turnirja, ki so ga prvič priredili pred tremi leti, je tržaško društvo Saba, v katerem se je razvila veliko število igralk, ki so pozneje prestopile v prvoligaške klube in ki so se (vsaj nekatere) prebile celo do reprezentance.

Letošnjega turnirja se bodo udeležila naslednja moštva: Società Triestina, Alabarda, ameriška selekcija vseučilišnic New Release in zagrebška selekcija. Tekme bodo na odprtem igrišču v Škednju, kjer je še vedno v teku turnir sv. Lovrenca.

SPORED

Danes, 21. julija:

20.00: SGT - Zagreb
21.30: Alabarda - New Release

Jutri, 22. julija:

20.00: finale za 3. mesto
21.30: finale za 1. mesto

TAEGU (Južna Koreja) — Južni Korejec Kim Hvan Jin je nov svetovni prvak v mini mušji kategoriji po verziji WBA. V ogorčenem dvoboju je namreč Kim Hvan Jin premagal po sodniškem posegu v 13. krogu Mehikanca Pedra Floresa.

NOGOMET — PRIPRAVE ITALIJANSKIH PRVOLIGAŠEV

Videmčani pričeli z delom

Tehnično vodstvo in igralci od včeraj v Trbižu - V moštvu optimizem

Tudi za italijanske nogometaše se bliža konec počitnic. Pred dnevi se je končala tudi nogometna borza. Vse ekipe so sedaj več ali manj popolne, nekaterim manjka še samo igralec iz tujine, vsekakor pa je večina italijanskih prvoligašev že začela s pripravami. Nogometaši so za prvi del priprav izbrali večinoma gorske kraje, ki popolnoma ustrezajo potrebam nogometašev za pridobivanje kondicije.

Igralci in tehnično vodstvo deželnega prvoligaša Udineseja so sinoči odpotovali v Trbiž, kjer bodo takoj začeli z delom. V Trbižu bodo prisotni vsi nogometaši furlanskega kluba, med katerimi vsekakor izstopata nova nakupa Causio in Muraro, ki sta se med prvimi predstavila trenerju Ferrariju. Vodstvo Udineseja, ki je med poletjem dokaj temeljito prenovilo ekipo, je izjavilo, da v letošnjem prvenstvu pričakuje dostojno uvrstitev, se pravi, med prvimi desetimi moštvi.

Poleg prvoligaških klubov so s pripravami začeli tudi drugo in tretjeligaši. Nogometni klub Triestina je že sklical igralce, ki bodo v prihodnji sezoni nastopali v tretji italijanski ligi.

Tržačani bodo 22. julija odpotovali v Asiago, kjer bodo trenirali približno dvajset dni pod nadzorstvom novega trenerja Buffonija.

Ostali prvoligaši so za začetek priprav določili naslednje datume in kraje: Ascoli, 20. julija (Colle S. Marco); Avellino, 27. julija (Pontremoli); Bologna, 26. julija (Pavullo); Cagliari, 23. julija (Abbadia S. Salvatore); Catanzaro, 23. julija (Cortina d'Apezzo); Cesena, 24. julija (Carpegno); Como, 23. julija (Nebbiuno); Fiorentina, 22. julija (Bargo); Genoa, 26. julija (Reggello); Inter, 27. julija (Nevegal); Juventus, 27. julija (Villarperosa); Milan, 22. julija (Asiago); Napoli, 25. julija (Castel del Piano); Roma, 24. julija (Brunik); Torino, 17. julija (Pollone); Udinese, 20. julija (Trbiž).

Udinese najel Brazilca Orlanda

Italijanski prvoligaš Udinese je rešil vprašanje tujega igralca za prihodnjo sezono. Vodstvo furlanskega kluba je sporočilo, da je najelo brazilskega nogometaša Orlanda, ki je igral za brazilsko enajsterico Vasco da Gama. Orlando je star 27 let in je obrambni igralec, z zelo dobrim pregledom nad igro.

Vodstvo Udineseja je tudi izjavilo, da se bo Eneas verjetno vrnil v svojo domovino, kjer naj bi igral z ekipo Fluminenseja.

KOŠARKA

V PRIJATELJSKI TEKMI

V Kranju zmaga Jugoslovanov

Jugoslavija — Italija 105:93 (48:41)

KRANJ — V drugi prijateljski košarkarski tekmi je kadetska reprezentanca Jugoslavije v Kranju premagala Italijo in se tako oddolžila za poraz v Gorici.

Najboljša v vrstah Jugoslavije sta bila Petrović (29 točk) in Radunović (20), pri «azzurrih» pa sta se izkazala Goričan Bressan (18) in Martin (18).

sail sistiana
NOVA TRGOVINA, KI NUDI VSE ZA NAVTIKO IN PROSTI ČAS
TEL. (040) 208700
SESLJAN 59/1

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Drevored 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 · 57 23
Naročnina
Mesečna 7.000 lir — celoletna 84.000
V SFRJ številka 5,50 din, ob nedeljah 6,00 din, za zasebnike mesečno 80,00, letno 800,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 100,00, letno 1000,00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 21. julija 1981

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 27.000 lir. Finančni 900, legalni 800, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 15%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Dogodki na Poljskem barometer odnosov med Vzhodom in Zahodom

Ugodni komentarji v evropskem tisku o izrednem kongresu poljske partije

Nobenega uradnega komentarja iz vrst evropske deveterice pred kongresom, da ne bi bilo očitkov vmešavanja in pritiskov

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

BRUSELJ — Bržkone ni političnega dogodka, povezanega z odnosi med Zahodom in Vzhodom, ki bi v tukajšnjih krogih — političnih in časnikarskih — odmeval bolj kot izredni kongres Poljske združene delavske partije. Zanimanje za dogajanje na Poljskem se je pričelo s stavko v ladjedelnici v Gdansku ter s pojavo Lecha Walese in «Solidarnosti». Dogodki na Poljskem (in okoli nje) so kmalu postali glavni barometer postopnega nadaljevanja procesa popuščanja napetosti po sovjetski vojaški akciji v Afganistanu.

V evropski skupnosti so pritrdili poljski prošnji za prodajo hrane po ugodnih pogojih (posojilo ter nižja cena od tiste na svetovnem trgu), istočasno pa so se odločili za previdnost v skladu s težo, da morajo gospodarske in druge notranje probleme reševati Poljaki sami. Zadnji zunanji izraz takšne usmeritve zahodnoevropske deseterice je molk na luksemburškem «vrhu» konec junija, ko so šefi vlad ali držav sicer razpravljali o položaju v tej deželi, zaključni komunike pa o tem ni prinesel niti besedice, kar so v kuloarjih pojasnili kot željo skupnega trga, da se vzdrži kakršnekoli poteze, ki bi pred izrednim kongresom PZDP utegnil doživeti interpretacijo pritiska od zunaj ali celo vplivanja na poljske notranje razprave. Mimo javne publicitete je šla tudi novica o posojilu v znesku 400 milijonov dolarjev, za katerega je varšavska vlada zaprosila štiri članice EGS in ki je po tihem dogovoru deseterice zunanjih ministrov dobilo etiketo skupne akcije evropske skupnosti, točneje prispevka za ureditev poljskih gospodarskih problemov. V zadnjih dneh je bilo v krogih EGS ali njene bruseljske komisije zaslediti le novico, da se ministri in Thornova garnitura strinjata s poljsko zahtevo, da spremenijo seznam hrane, ki je bil že odobren. Namesto mleka v prahu, oljne repice in živinske hrane bodo iz kašč EGS poslali — v enaki vrednosti — po 10.000 ton svinine in govedine ter po 55.000 ton pšenice in ječmena.

Vtem ko so se uradni zahodnoevropski krogi tik pred kongresom PZDP obdali s previdnim molkom, a pazljivo spremljajoč razprave, je «poljska tematika» ves teden zavzemala prvo mesto v časniškem in televizijskem poročanju ter zasenčila tako Bližnji vzhod kot tudi nerede na britanskem otoku. Glavni poudarki, ki jih dajejo današnji komentarji, se osredotočajo predvsem na «novitete» pravkar končanega kongresa, med katerimi poudarjajo dokajšnji odstotek članov ali simpatizerjev «Solidarnosti», ter tajno glasovanje o novem centralnem komiteju in njegovem prvem sekretarju. «Vse je novo, razen Kanie», piše v naslovu današnjega komentarja izpod peresa Pola Mathila, «poljskega specialista» najbolj branega dnevnika v francoščini «Le Soira». A Mathil, ki zna na straneh «Soira» poravnavati tudi osebne račune, tokrat izjemoma dokaj toplo komentira izredni kongres PZDP.

«Enkratna situacija», «Začetek novega obdobja v zgodovini komunističnih držav», «Prvič doslej je komunistična partija našla demokratične mnehanizme za popravljenje lastnih napak, ki ji omogočajo, da se obnovi in prilagodi spremenjeni družbi, de facto že pluralistični», ugotavlja med drugim komentator «Soira».

Večdnevno razglabljanje tukajšnjih opazovalcev, katera struja bo končno prevladala v kongresnih razpravah, je kazalo jasno željo belgijskih občil po potrditvi usmeritve, ki jo je na Poljskem začrtal dosedanji prvi sekretar Stanislaw Kania. Zato ni naključje, da v povolilnih komentarjih ugotavljajo, da je Stanislaw Kania ne le dobil podporo poljskih komunistov za nadaljevanje sedanje poti, pač pa da se je njegov položaj okrepil. O tem po zatrdilu belgijskih opazovalcev priča veliko število novih imen v novoizvoljenem centralnem komiteju PZDP (od dvesto članov jih je le 18 od sedanjih) ter prevlada tako imenovane «centristične usmeritve», s čimer tukajšnji opazovalci označujejo prvega sekretarja Kanio, za razliko od «konservativcev», ki so za trdnejše odnose s Sovjetsko zvezo in drugimi vzhodnoevropskimi socialističnimi državami. Z izvolitvijo Stanislawa Kanie bo Poljska nadaljevala «krmarjenje v sredi», zatrjuje «La Libre Belgique», ki je blizu francoskim krščanskim socialistom. Pol Mathil pa celo namiguje, da bi se «praška pomlad 1968» utegnila «spremeniti v poljsko poletje 1981». In slednjič, po mnenju komentatorja «Soira» ima Slanislaw Kania «zgodovinsko priložnost, da državo spravi iz notranje krize in nevarnosti od zunaj, nima pa na voljo kdo ve koliko časa».

BOŽO MAJANOVIČ

MADRID — Včeraj je v Španiji stopil v veljavo zakon o razporoki, ki ga je pred kratkim odobril madridski parlament. Sedaj bodo ustanovili posebna sodišča, ki bodo morala odločati o prošnjah za razporoko, ki jih je že približno pol milijona. Razporoko so v Španiji že imeli, a jo je general Franco odpravil pred 42 leti.

VB kupuje podmornico

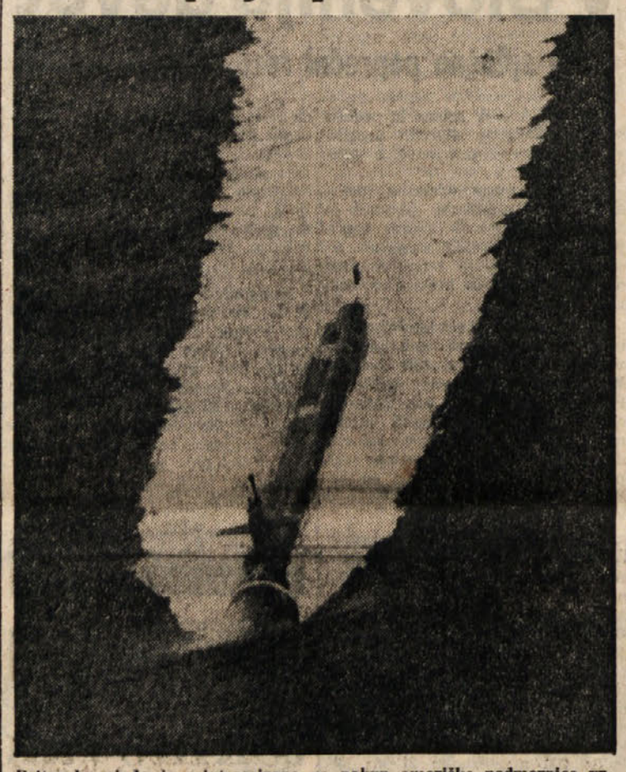

Britanska vlada je zainteresirana za nakup ameriške podmornice vrste «trident» z jedrskimi izstrelki. Gre baje za najsodobnejše opremljeno podmornico na svetu (Telefoto AP)

KONČAN DJURANOVIĆEV OBISK V GRČIJI

Poudarek na tesnejši medsebojni kooperaciji

Grška vlada bo podprla Jugoslavijo pri pogajanjih z EGS

ATENE — Predsednik zveznega izvršnega sveta Veselin Djuranović je zaključil tridnevni uradni in prijateljski obisk v sosednji Grčiji ter odpotoval z letalom iz Aten v Beograd. Na letališču Elinikon je predsednika zveznega izvršnega sveta pospremil grški premier Ralis z visokimi vladnimi funkcionarji.

Zadnji dan svojega obiska je predsednik jugoslovanske vlade obiskal muzej v Iraklionu na Kreti. Nato je s posebnim letalom odpotoval v Atene, kjer so mu priredili slovesen pozdrav v prisotnosti grškega premiera Ralisa in drugih funkcionarjev. S tem je tridnevni uradni obisk v Grčiji zaključen, tukajšnji politični krogi pa poudarjajo, da je bil Djuranovićev obisk izredno koristen in da nudi nove spodbude za nadaljnjo krepitev vsestranskega bilateralnega in dobrega sosedskega sodelovanja med Jugoslavijo in Grčijo.

Vsi grški časopisi so objavili skupno jugoslovansko-grško sporočilo o pogovorih Djuranović - Ralis. Atenski tisk posebno poudarja pripravljenost obeh držav za razvijanje bilateralnih odnosov in sodelovanja, kar hkrati daje tudi najboljši doprinos za izboljšanje razmer na Balkanu in v Evropi.

Grški radio in televizija prav tako objavljata dele tega pomembnega dokumenta, ki opredeljuje stališča obeh vlad ne samo v odnosu do bilateralnega in sosedskega sodelovanja, ampak tudi glede na najbolj aktualne dogodke na mednarodnem ekonomskem in političnem prizorišču. Poseben poudarek dajejo zanimanju Jugoslavije in Grčije za oživljanje procesa detanta in krepitve miru ter varnosti v Evropi in svetu.

V pogovorih med Djuranovićem in Ralisom so bili v ospredju dvostransko sodelovanje in razmere na Balkanu in Evropi. Posebno pozornost sta sogovornika posvetila novim razmeram po vstopu Grčije v EGS. Glede tega je bilo rečeno, da daje grška vlada Jugoslaviji pri pogajanjih z EGS vso podporo.

Deklici utonili pri reševanju bratca

CAGLIARI — Družinska tragedija na Sardiniji: dve sestrici, 10-letna Rita in 11-letna Solidea Trastu, hčerki župana občine Villamassargia pri Cagliariju, sta utonili potem ko sta rešili 5 let starega bratca Giampietra, ki je padel v umetno jezerce. Otroci so se igrali ob jezeru in Giampietro je nenadoma padel v vodo, Solidea je skočila v vodo in ga rešila ter ga podala Riti, ki je čakala na bregu. Pri tem pa je Riti spodrsnilo in padla je v vodo. Ker ni znala plavati se je krčevito oprijela sestrice in jo potisnila pod gladino.

Žena ubila Fernanda Spaaka

BRUXELLES — «Primer Spaak» je osrednji predmet razgovorov v Belgiji. Ferdinand Spaak, 57 let, sin znanega belgijskega državnika, sicer pa šef kabineta predsednika komisije EGS Gastona Thorna, je v soboto umrl nasilne smrti v svojem stanovanju v Bruslju. Ustrelila ga je njegova žena, Italijanka Anna Maria Farina, od katere je že leto dni živel ločeno. Farinova je Spaaka ustrelila pred vrati kopalnice nato pa je z vključenim likalnikom v roki stopila v kopalno kad, napolnjeno z vodo in pri priči umrla.

Za Moniko skrbi njena mati

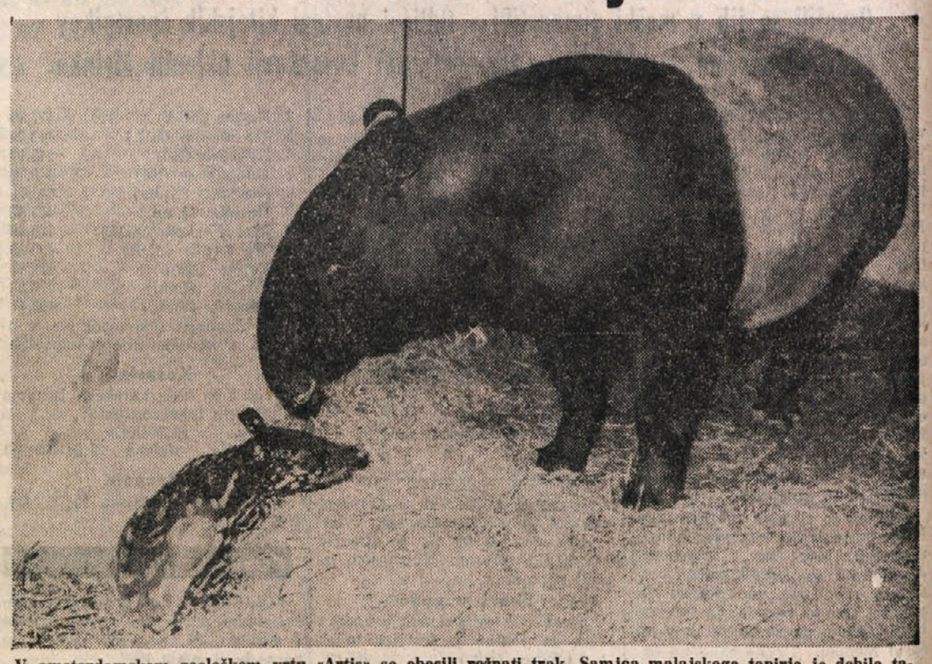

V amsterdamskem zoološkem vrtu «Artis» so obesili rožnati trak. Samica malajskega tapirja je dobila tapirčka, ki so jo takoj prekrstili v Moniko (Telefoto AP)

SLABO VREME PO VSEJ ITALIJI, V ŠVICI IN AVSTRIJI

Pod Bocnom je podivjana Adiža poplavila dve naselji in povzročila ogromno škodo

V Salornu in Laghetti di Egna evakuirali 500 ljudi: uničene hiše, gospodarska poslopja in nasadi - Prekinjene prometne žile, zaprti gorski prelazi, ob polotoku močan veter - Trinajst človeških žrtev

BOCEN — Prejšnjo soboto je vse področje zgornje tridentinske pokrajine in še prav posebno bocenske, zajelo hudo neurje, ki je povzročilo velikansko škodo. Deževati je začelo že v petek, potem pa se je naliv stopnjeval ter dosegel svoj višek ponoči med soboto in nedeljo.

Zaradi močnih padavin so vode reke Adiže tako narasle, da so sredi noči porušile obrambni nasip v dolžini kakih 100 m na levi strani rečnega korita pri Laghetti di Egna. Podivjana reka je zalila polja, sadovnjake in naselja. Opustošena je bila vsa dolina do kraja Salorno, na nekdanji meji med Italijo in Avstrijo. V naseljih je voda segla tudi do 4 m visoko.

Na pomoč ljudem, ki so se zatekli v višja nadstropja, so prihiteli vojaki inženirske enote IV. alpinskega korpusa, policisti, karabinjerji ter vsi razpoložljivi pripadniki prostovoljnih gasilskih društev iz Bocna in okoliških krajev. Reševalci z gumijastimi čolni (čolne so pripeljali celo iz Rive ob Gardskem jezeru) so rešili iz ogroženih hiš v Laghetti di Egna in v Salornu kakih 500 ljudi ter jih namestili po vojašnicah in hotelih Medtem so v svitu reflektorjev hiteli utrjevat nasipe. Pri vsem tem je bila velika sreča, da je bocenska avtonomna pokrajina potrošila po katastrofalni povodnji l. 1966 ogromna sredstva za ureditev rečnega korita, če ne bi bila škoda še večja. Včeraj opoldne so vode začele opadati od 10 do 15 cm na uro.

Škoda, ki jo je pobesnela reka povzročila, je ogromna ter je do sedaj še niso mogli oceniti: poškodovane hiše, mali industrijski in obrtniški obrati, skladišča sadja, sadovnjaki in drugo.

Na srečo ni bilo na tem področju človeških žrtev. Le bolj na severu, v Južni Tirolski, so podivjane vode nekega hudournika odnesle 60-letnega moškega.

Sicer pa je neurje povzročilo na vsem tem področju hude prometne težave. Zaradi podivjanih voda in usadov so bile pretrgane prometne zveze: železniška proga Bocen - Brenner pri Fortezzi (sedaj obratuje ponovno) državne ceste na že omenjenem področju ter v dolini Isarco tja do Brixna. Zelo otežkočen je bil dostop v dolino Gardena ter druge okoliške doline. Edina prometna žila, ki je kljubovala neurju je bila brennerska avtocesta, ki je še požirala (čeprav z zastoji) reko turistov namenjenih v Italijo ali v Avstrijo.

V predvčerajšnjih jutranjih urah je alpska veriga od Piemonta tja čez Dolomite nudila neobičajno sliko: gorski vršaci so bili vsi zasneženi. Samo na italijanski strani so bili zaprti zaradi snega (od 70 do 150 cm) številni gorski prelazi (Šentgothard, Stelvio in drugi).

Izredno slabo vreme je bilo tudi v Švici in v Avstriji: Voralberg, Tirolska, Severna Avstrija in tudi Koroška. Ponekod je zapadel sneg do višine 1500 m, temperature pa so zdrknile tudi do 6 stopinj pod ničlo. Mnogi gorski prelazi so bili več časa zaprti.

Slabo vreme je prizadelo celotno Italijo. Močni vetrovi so pihali na ligurski obali, Chianciano Terme je opustošil zračni vrtinec, pri Neaplju je bil prekinjen obalni promet, viharji so pustošili severno Sardinijo in tudi Sicilijo. Slabo vreme je zahtevalo 13 človeških žrtev.

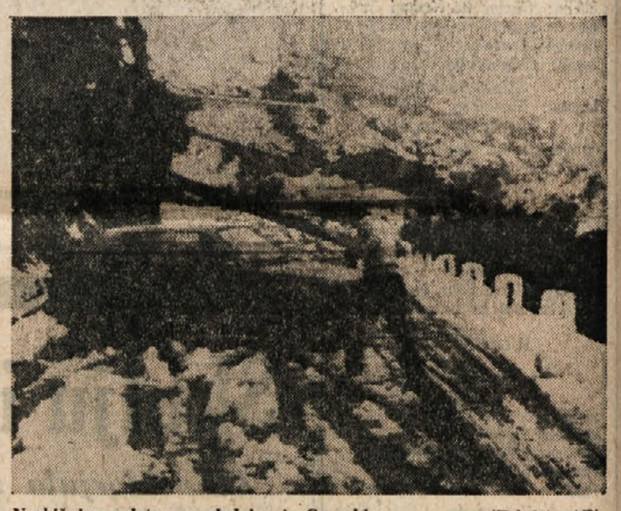

Neobičajna poletna razglednica iz Grenobla (Telefoto AP)

BENEŠKI DNEVNIK

POSVET KD NA MATAJURJU

«Previdno» obravnavanje vprašanja slovenske narodnostne skupnosti

Neopravičljivo zadržanje, ki ne odraža stvarnega stanja - Večje zanimanje za osimski sporazum

ČEDAD — Okoli sto članov krščanske demokracije iz Nadiških dolin se je prejšnjo soboto udeležilo študijskega posveta, ki ga je pokrajinsko vodstvo stranke priredilo na Matajurju. Med drugimi sta se ga udeležila tudi pokrajinski tajnik Bertoli in deželni tajnik Braida.

V živahno razpravo, ki je obsegala zlasti vprašanja Nadiških dolin in dežele, je poseglo mnogo deželnih in pokrajinskih predstavnikov. Najzanimivejše posege na posvetu, ki mu je predsedoval senator Toros, so pripravili Pelizzo, Barbina in Specogna, ki so predvsem težili po tem, da bi nadoknadili hude politične zamude KD glede ključnih vprašanj slovenske manjšine in osimskega sporazuma. Vprašanji slovenskega jezika in kulture sta bili doslej dejansko prepuščeni pobudam najbolj naklonjenih posameznikov, ki jih je stranka večkrat slabo prenašala. Za pobude v zvezi z osimskim sporazumom pa so bili «pooblaščeni» najpogumnejši upravitelji, ki so se znašli povsem osamljeni.

Pokrajinski odbornik Pelizzo je zato razložil ostalim članom KD, kateri so razlogi, da je meja dandanes lahko pomemben dejavnik sodelovanja in razvoja za prebivalstvo, ki živi na tem območju.

Prof. Barbina pa se je tudi tokrat oprijel svojega klasičnega tolmačenja slovenske stvarnosti: gre le za vrsto antropoloških in kulturnih dejstev, sicer izvirnih, ki jih je treba vključiti v vrsto različnih in razvejenih ukrepov, ki naj bi vodili v nebolečo asimilacijo.

Specogna pa je zlasti govoril o razvojnem načrtu Nadiških dolin in pri tem opozoril na «nevarnost» emarginacije KD pri upravljanju produktivnih in zaposlovalnih pobud, kot so na primer industrije z mešanim kapitalom in podobno.

O gospodarskih pogledih je spregovoril odgovorni za kmetijstvo Cendon, ki se je zavzel za okrepitev pobud za kmetijstvo na osnovi predlogov konzulte kmetovalcev iz Nadiških dolin.

Senator Toros je bil tokrat mnogo bolj umirjen, saj se je izognil temi, ki mu je sicer zelo pri srcu, o «Kardeljevih priključitvenih težnjah» in se raje posvetil bolj aktualnim in stvarnim temam.

Po mnenju mnogih opazovalcev se je posvet KD zadovoljivo lotil vprašanj, ki so v zvezi z izvajanjem osimskega sporazuma, vendar pa je bil še vedno zelo «predviden» pri obravnavanju vprašanj jezika in kulture slovenske narodnostne skupnosti: gre za neopravičljivo zadržanje, ki ne odraža mnogo bolj razgibanega stanja v krajevnem in tudi državnem merilu.

OD 21. DO 23. AVGUSTA

KAMENICA - PRILOŽNOST ZA UTRDITEV VEZI MED NARODI

ČEDAD — Kamenico, tradicionalno kulturno srečanje narodov obmejnih dežel, ki bo na sporedu od 21. do 23. avgusta, bodo tudi letos priredili na običajnem prostoru, ki spominja na davne časa avtonomije slovenskega ljudstva.

Tako je odločil organizacijski odbor prireditve, ki ga sestavljajo predstavniki raznih kulturnih organizacij iz Beneške Slovenije. Odbor je tudi izdelal okvirni program: v soboto in nedeljo zvečer bo na sporedu veliki ples na odprtem, v nedeljo popoldne pa maša v slovenščini, furlanščini, nemščini in italijanščini. Tudi kulturni program je seveda zelo bogat. Prav v nedeljo popoldne se bodo zvrstile razne folklorne in glasbene skupine ter pevski zbori iz naše dežele, Slovenije in Koroške. Razstavili bodo vrsto obrtniških predmetov, knjig, plošč in tiska. V petek pa bodo svoj spored pripravili mladi udeleženci poletnega zabavno-kulturnega središča «Mlada brieza».

Organizacijski odbor za Kamenico pa je razpravljal tudi o redarski službi, da bi zagotovili gostom, ki se bodo zbrali na veliki trasi, kjer bo potekalo srečanje, čimvečjo varnost in obenem urejali pritok ljudi vzdolž dostopnih cest iz Čedada, Šentlenarda in Sredenj. V ta namen se bodo organizatorji kmalu sestali z mladimi člani raznih kulturnih krožkov. Vseskozi (razen med mašo) bodo delovali založeni kioski s pijačo in jedmi.

Kamenica ostaja, s svojim kulturnim, verskim in rekreacijskih sporedom, temeljni kamen za utrditev prijateljstva in sodelovanja različnih narodov, ki živijo ob skupni meji.

PADALSTVO JE NJEN KONJIČEK

Ime ji je Louise Adams, stara je 18 let, njen konjiček pa je padalstvo. Iz slike bi tega ne mogli sklepati (Telefoto AP)

Primorske vesti - Primorske vesti - Primorske vesti

Zakaj na obali samo posebne vrste kruha

Pekarne pečejo navaden kruh z izgubo, s posebnimi vrstami pa krijejo stroške

KOPER — Obalo oskrbujeta s kruhom Mlinotestova pekarna v Bertokih in pekarna «Kruh» Koper. V obeh pekarnah so lani spekli 5.782 ton kruha, v prvem polletju letos pa 2.220 ton. Količine niti niso toliko pomembne, kot je razmerje med standardnimi in posebnimi vrstami pečenega druha. Tako je na primer «Kruh» Koper dnevno spekel 30,7 odstotka standardnega kruha (26,4 odstotka belega ali polbelega in 4,3 odstotka črnega) in 69,3 odstotka posebnih vrst (filončinov, bobolov, domačega kruha, kot na obali imenujejo te pekovske specialitete). Razmerje v bertoški pekarni je še večje, saj tam dnevno spečejo tri četrtine posebnih vrst kruha.

Večino navadnih belih in polbelih štruc pokupijo obrati družbene prehrane, gostilne, hoteli, tako da ga na police prodajaln pride le pičla količina. Gospodinje so tako prisiljene kupovati posebne vrste kruha.

Vzrokov, da si navaden občan ne more «privoščiti» navadnega kruha je več. Najprej je tu pekarna. Za kilogram navadnega belega kruha dobi pekarna 12,30 dinarja, kilogram filončinov pa prodajajo po 22 din. Z drugimi besedami povedano, pečejo pekarne navaden kruh z izgubo, s posebnimi vrstami pa pokrijejo stroške peke. Med pekarno in potrošnikom je še trgovina, ki za prodani kilogram kruha dobi 30 para za kilogram). Ker torej trgovcem pade več v žep, če prodajajo posebne vrste, navadnega najraje ne naročijo

Z nedavno podražitvijo pšenične moke bo računica pekarne in trgovcev prišla še bolj do izraza. Pričakovati je, da bo standardnih vrst kruha na policah še manj. Pekarnam in prodajalcem niti ne moremo zameriti, da se tako obnašajo saj morajo tudi oni nekako «shajati». Kljub temu je nerazumljivo, da debelino rezin določa nesorazmerje cen med navadno in posebno vrsto kruha

IZTOK UMER

PALERMO — Salvatore Sanfilippo, 30-letni obsojenec na smrt, ki prestaja kazen v genovskem zaporu, je včeraj v Palermu, kamor so ga pripeljali, da se udeleži neke sodne obravnave, zajel za talca preiskovalnega sodnika Giovannija Micciche ja in dva jetniška paznika. S samokresom, ki si ga je predčasno priskrbel, je trojici grozil več kot eno uro, nato pa se je predal.

LONDON — Lov na moža v Veliki Britaniji: tokrat gre za Jamesa Langa, ki je bil leta 1971 obsojen zaradi umora 12-letne deklice in je včeraj pobegnil iz kriminalistične umobolnice v Crowthornu.

Obnovili bodo Peršmanovo domačijo

CELOVEC — Z mladinsko akcijo bodo letos poleti uredili Peršmanovo domačijo v Lepeni nad železno Kaplo. Delovna akcija, katere nosilca sta Zveza slovenske mladine na Koroškem in Zveza koroških partizanov, že teče od začetka julija, uradno pa so jo otvorili minulo soboto. V njej sodelujejo mladinci in mladinke krajevnih združenj ZSM, pa tudi mladinci iz Slovenije.

Na Peršmanovi domačiji so tik pod konec vojne nacisti zakrivili enega najbolj krutih zločinov na Koroškem. 25. aprila 1945 je enota esesovske policije krvavo pobila enajst članov trinajstčlanske družine, od starega očeta do dojenčka, in domačijo požgala. V domačiji, ki je bila po vojni obnovljena, bodo zdaj v spomin na ta zločin uredili spominsko sobo, poleg tega pa bodo v njej tudi mladinski prostori. Poslopje, ki stoji visoko pod Peco, je zdaj že dobilo novo streho, zamenjali pa bodo tudi še okna in jo preuredili v notranjščini. (Sindok)

Trd pristanek Jatovega DC 9

ZAGREB — Včeraj zjutraj ob 7.27 se je med pristajanjem letala JAT DC-9, ki vozi na liniji Osijek — Zagreb pripetila nesreča, vendar brez hujših posledic. Med pristajanjem je letalo zadelo ob pristajalno stezo s trupom, nakar se je nagnilo na desno krilo. Poškodovala so se zakrilca, vendar je letalo s 16 potniki le srečno pristalo in potniki so ga normalno zapustili. Preiskava o tej «srečni» nesreči poteka.

Novi predpisi za turiste v ČSSR

PRAGA — Na Češkoslovaškem so spremenili danes predpise o obvezni dnevni zamenjavi deviz, ki veljajo za državljane nesocialističnih držav. Tujci iz teh držav, ki obiščejo ČSSR morajo dnevno zamenjati 30 zahodnonemških mark oziroma 13,30 dolarja, otroci od 6 do 15. leta pa pol manjšo vsoto. Doslej so morali tujci dnevno menjati 25 mark oziroma ustrezen znesek dolarjev.